REUOCATORIÆ TREMELLIANÆ REUOCATIO AD CALCULOS VERITATIS ET...

Christoph Ott

REVOCATORIÆ TREMELLIANÆ
REVOCATIO AD CALCVLOS VERITATIS ET MODESTIÆ.

HOC EST

CONCIONIS AD POPVLVM STRALSVNDANVM PRIORI ANNO A IOAN. GEORGIO TREMELLIO APOSTATA HABITÆ,

In qua Lutheranismum profitetur publicè, Catholicismum contra cum intolerandis aduersus Catholicos calumnijs eiurat,

CONFVTATIO

Quam typis vulgauit

R. P. CHRISTOPHORVS OTT SOC. IESV, ECCLESIÆ CATHEDRALIS AVGVSTANÆ ECCLESIASTES.

Cum facultate Superiorum.

AVGVSTÆ VINDELICORVM, TYPIS VERONICÆ Apergerin Viduæ.

Anno M. DC. LXII.

AD LECTOREM.

DVo requires fortassis à me in antecessum, benigne Lector, vnum, cur Tremellium Stralsunda commorantem ego hic Augustæ tam longè sepositus refutem? Alterum, cur idiomate Latino, cùm Germanico ipse in concione revocatoria, quam refello, fuerit vsus? Breuissimè respondeo tibi ad utrumq. In multorum, præsertim Acatholicorum manibus versabatur, atq. etiamnum versatur hic loci Revocatoria Tremelliana, & triumphus inde agebatur planè Augustalis ab Augustanis ijs, qui sequioris Religionis sunt, ciuibus nostris. Triumphe! hoc ut castigarem, ad concionem dixi bis, & Tremellij præcipua omnia, quantum aspirauit cœlum, confutaui. Sed quantuli ex tanto populo, præsertim Lutherano, erant, qui dicentem audiuerunt? Pergunt ergo hodieq. contra Catholicos triumphum, sed ante victoriam, canere, quod idem intelligo in alijs Acatholicorum vrbibus, præsertim verò Emporijs Septentrionalibus fieri. Quàm absona verò hæc Musica sit cantusq. intempestiuus, præsens scriptum, quod ulterius, quàm vox mea penetrabit, docere poterit, & citharam fortasse in luctum convertere lugentibus salutarem, quod quæro unicè. Latino autem idiomate sum usus, ne atque imprudens essem, ac Tremellius fuit, qui cum Dialectica, & Theologiæ Scholasticæ arcana, ut ipse putat, non pauca interserat Revocatoriæ suæ, eo videtur plausum quæsiuisse, ut Germanicè loquens non intelligeretur ab ijs, qui germanicam solam callent, à quibus sanè non intelligitur. Ne offenderem itaq. ad eundem lapidem, usus sum eâ linguâ, quâ solâ poteram intelligi, Latinâ: quâ Tremellius quoq. uti debuerat solâ, si sapienter agere voluisset. Vale.

Præ-

PRÆFATIO
ad ipsum
IOANN GEORGIVM TREMELLIVM.

ALloquar te alienis primùm, mutuóq; sumptis verbis; posteà meis. *Grauiter & iniquo animo maledicta tua paterer*, Georgi Tremelli, *si te scirem iudicio magis, quàm morbo animi petulantiâ istâ uti. Sed cum in te neq; modum, neq; modestiam ullam animaduerto, respondebo tibi, ut si quam voluptatem maledicendo cepisti, eam malè audiendo amittas. Cic. in Sal.* Hæc dicta tibi sunto verbis non meis, sed in te ex toto conuenientibus: mea nunc ausculta, & si salus æterna tibi curæ adhuc est, resipisce. Tractabo autem te, quàm scriptum hoc tuum mereatur, modestiùs, ne fraternitatis oblitus videri possim. tractabo ut ægrum, quemadmodum iam præfatus sum, & morbi vi à sensibus alienum, cuius miserearis tectiùs, quàm eidem irascaris.

Postulas, imò efflagitas ab aduersariis tuis eam gratiam in Reuocatoria tua vernacula, pag. 50. ut falsa tua, si qua sint (& sunt abunde multa) refutent. In quo facis humanè, ex spiritu, qui tibi adhuc aliquis hærere videtur, Catholico. Ita enim tui (si tamen ex animo tui) illos intelligo, apud quos degis modò, volens an inuitus? non solent Verba tibi tua admetior.

Jch bitte hiemit meine Widersacher/ daß wann sie in meiner Predig etwas finden / daß ich falsch vorbeinge / vnd dises mit jhrem Gwissen vor Gott anders befinden/ solches widersprechen. Jch will mein Fählee gestehn/oder erklären.

Cui preci tuæ eâdem vernaculâ ita respondeo. Jch find nit etwas/sonder zimlich vil/vnd nur gar zuvil/ was jhr/ Heer Tremelli, Falsch voebringe/vnd diß befinde ich mit meinem Gwissen vor Gott anderst/wils also als gebettner hiemit widersprechen / vnd darauff mit sondeem verlangen warten/ daß Heer Tremellius seinem versprechen nach eintweders solliches besteche zu seinem ewigen nutz/den ich hie allein suche/oder erkläre sich mit meinem/ vnd meheer anderen frommen / daß er auch allein neben der Ehren Gottes solle suchen.

Nunc ergo Reuocatoriam tuam & ego Reuoco, ad calculos scilicet, & lapidem Lydium veritatis. Illud verò, Lector, monendus es, unum solum dogma Catholicum sibi Tremellium sumsisse oppugnandum, scilicet infallibilitatem Pontificis, & Ecclesiæ Romanæ, quod vehementer gaudeo ab eo factum, ratio infra reddetur.

§. I.

Iudicium de Reuocatoria Tremelliana à pag. 1. usque ad pag. 15.

Dedicatoria tua de magnete non est inornata; quin & valde religiosa in eo, quod præter Deos Democriti duos, plures alios, maximè marinos, Tritones utiq; & Sirenes veneretur; quorum etiam amores, vel ut verbo tuo utar (Buhlschafften) cantas laudasq;. Mirum in altera statim pagina te Amores sonare. Risere lectores. Cur putas? Non addo caussam, ne præpropere erubescas. Progredior.

Thema tuum, quod ex D. Matthæi secundo capite selegisti, de magorum stella & adoratione, nobile est, & planè diuinum, quod meritò maiusculis curasti imprimi, quia tuæ concionis optima pars est. Ceterùm stella illa te non duxit eò, ubi nunc hæres, in stabulo quidem, sed non Bethleemitico. Exor-

Exordium à pag. 5. usq; ad 8. non est inconcinnum, ut appareat, te non nihil didicisse in scholis, Collegiisq; Iesuitarum, quibus tamen didactrum tu malè dependis in Revocatoria tua. Excuso. Non poteras aliter. semper Dominum fugitiuus seruus accusat. Illud tamen poteras omisisse pag. 5. versu antepenultimo & penultimo, quod de Martino Chemnitio alleusisti elogium, appellando eum, ein hochgelehrten Geistreichen Mann/ (hominem selecti & spiritus, & Doctrinæ) cum ignorare non possis, si doctus es, & librorum expertus, Chemnitium istum famam eruditionis omnem mille strophis atq; adeo mendaciis, quibus libri eius scatent, inquinasse, atq; adeò decoxisse. Hoc non faciunt, die Geistreiche Männer. nisi tu alium forte Spiritum, quàm Sanctum intelligas, in quo nobiscum sentires. Negas hoc de Chemnitio? Refuta ergo vel tu vel alij, quæ vel solus ei Bellarminus tot locis, tam manifestò obiecit; ego verò ostendi aliquando tui similibus admiratoribus Chemnitij, maximè in materia de Indulgentiis, & in ruborem dedi non modicum, ipsisq;, quod iucundissimum mihi erat, salutarem; quem etiam tuâ fronte, si vel ferrea sit, confido elicere me posse, si Chemnitium tibi defendendum suscipere volueris. Et utinam velis!

Sequitur Confirmationis tuæ Pars 1. ab 8. usq; ad 15. paginam, quæ habet *propositionem*, ut vocamus, *Maiorem* Syllogismi tui, quem facere niteris contra Infallibilitatem Doctrinæ Catholicæ, quæ talis est, si breuiter colligatur.

Id quod nititur humanis tantùm rationibus & subtilitatibus, non revelationibus diuinis, infirmum, minimeq; infallibile est.

Quod quidem totum tibi, & ex toto concedimus, & ultro largimur. Acceptamus adeo & hanc Propositionem tuam, & eidem subiunctas probationes; quia Catholicæ sunt, & vel ideo bonæ, probabiles, iustæ.

Sed hic, mi Tremelli, desinunt laudes tuæ. Nulla deinceps pagina est, quæ non mereatur unguem, & obelum. Parum dixi. Sæpe nec periodus est, nec comma periodi, quæ non fœteant. loquar mollissime. quod prodam, ignosces, *quoniam rogasti me.* Excutiam autem primis paragraphis falsitates solùm, & calumnias Tremellianas, ut intelligat Lector, quocum viro nobis res sit. pòst contextum eius sigillatim, bene iuuante Numine, examinabo.

§. II.

Iudicium de Tremelliana Reuocatoria à pag. 15. & deinceps.

Ignosces, Tremelli, si ficum dixero posthac ficum, & carduum, carduum. Ipsa Grammatica id iubet; Ethica, quæ adulationem vetat, imperat; Sacra scriptura cogit; tu rogas. Habe ergo, ut nactus, habe ut meritus. Assumptionis tuæ siue minoris Propositionis, (quâ probare niteris nos fundamentis niti fallibilibus) prima a

solùm quindecim lineas si euoluat Lector, totidem prope pseudologias (Latinè mendacia dixeris, à quo verbo statim initio mihi abstinendum duxi.) inueniet, certè decem. An non occinere liceat illud:

Ohe ! iam satis est, ohe ! Tremelli.

Decem Pseudologiæ Tremellianæ in pag. 15. non tota, lineis 15. periodis 4. in §. Dann erstlich weichet sie/2c.

I Pseudol. Ais versu primo huius §. Nos Catholicos desciscere à Christo Capite, & constituere nobis in exaurorati Domini locum Romanum Pontificem, seruum, peccatorem, &c. Negant omnes Catholici hoc verum esse; tua quoq; id negat olim Catholica conscientia: Nec enim desciscit à Rege, qui Vicarium Regis pro Vicario colit; nec ab Episcopo, qui Vicarium Episcopi, pro Vicario, obseruat &c. quod nos Catholici facimus, nec aliud facimus in colendo Vicario Christi, Pontifice Romano. Imò qui Vicarium vel nominat, eo ipso superius Caput aliud agnoscit. Loqui ergo hic liceat tecum ex scriptura, & cum Daniele dicere: *Rectè mentitus es in Caput tuum. Dan. 13 25.* idq; duplici sensu, miserabilis Tremelli. Nam & in caput, id est, perniciem tuam es mentitus, & in CAPUT tuum Christum, quem negas Ecclesiæ CAPUT à Catholicis agnosci. Ergo Paulum omnes nos Catholici arguimus, & scripturam eius reiicimus, illam dico ad Ephes. 5. v. 23. *Vir est Caput mulieris, sicut Christus est* CAPUT *Ecclesiæ*? Quis Catholicorum hoc nefas est ausus? Indica, & tecum damnabimus. si verò nemo est ausus, resorbe pseudologiam tuam N. 1. Sequitur altera,

II. Pseudol. Huic capiti nostro, Romano, inquam, Pontifici, ais periodo eâdem, attribuere nos *diuinam Potentiam* (ein Göttliche Macht.) Ohe! Tremelli, quis Theologorum nostratium hoc facit, quis Laicorum? vbi legisti inter Catholicos articulos istum: *Credo in Papam omnipotentem, Creatorem Cæli & Terræ*? Hoc enim posse concedat necesse est ille, qui diuinam Papæ potentiam, id est, omnipotentiam tribuat. Ecce pseudologiam N. II.

III. Pseudologia Huic nectis tertiam periodo nondum absolutâ, cum ais, attribuere nos Catholicos eidem Pontifici nostro Infallibilitatem quoque Diuinam. (ein Göttliche vnfählbarkeit.) An nosti satis, Tremelli, infallibilitas Diuina quid sit, & quæ sola dici possit Diuina? utiq; illa, quæ est Infallibilitas vniversalis in sensu & Actu, & illimitata, & imperticipata, & Intrinseca &c. Talem verò nec insanus Catholicus Romano Pontifici unquam attribuit, sed infallibilitatem vehementer limitatam & ad dogmata fidei restrictam, quando illa ex cathedra definit, ut loquuntur scholæ, quæq; ad mores, vel alia iudicata summi Pontificis se neutiquam extendat, in quibus & falli potest, & fallere, ut reliqui mortales omnes. Est etiam

putè

purè participata, meréq; Extrinseca infallibilitas, ex assistentia Spiritus Sancti toties promissa, Matth. 16. quod *portæ inferi non sint prævaliturae* Item Ioan. 16. v. 13. Item 1. Tim. 3. v. 5. Talis autem infallibilitas, quam solam tribuimus Romano Pontifici, quæso te, estne diuina, aut assimilis ulla ex parte diuinæ, qualem descripsimus, Infallibilitati? Est ergo hæc pseudologia tua. N. III.

IV. Pseudologia. Hanc excipit malè ordinato ordine quarta, quam exhibet secunda periodus, dicti §. **Dann erstlich** quà pseudologiâ dum priora tua dicta confirmare niteris, corrumpis.

Panormitanus, ais, Pontificius scriptor ita loquitur: *Papa potest omnia, quæ potest Deus.* Sed quo loco hæc habet Panormitanus, scriptor sapientissimus, atq; doctissimus? Nullum citas, quia nullum habes. Sic enim uniuersim atq; generatim nullus loquitur, nisi mente emotus, qualis Panormitanus non fuit, gemma sidusq; Canonistarum. Deinde quàm puerilis isthæc illatio est? Panormitanus dicit. Ergo ita Catholici sentiunt. Fac enim ita scripsisse Pannormitanum, fac ita sensisse, an ipse Catholica Ecclesia est? Quid ergo firmitudinis habet isthæc confirmatio tua ex dicto, si etiam verè à te afferretur, Doctoris unici? Est igitur hæc, quamdiu locum non affers, ex præsumptione violenta contra te, Pseudologia. N. IV.

Pseudol. V. Mox sequitur, quæ est de doctissimo Thoma Bozio, de quo audes scribere, eum tribuisse Romano Pontifici eandem Potestatem, quâ præditus fuerit Christus, fecereq; eum Regem Regum, & Dominum Dominantium ad instar Christi. rursum quæro: quo loco hæc habet Bozius? Cur non citas, si vir bonus es, ut eo inspecto an omnino hæc scripserit Bozius, an hac verborum formulâ, hoc sensu tam uniuersali scripserit, iudicare valeamus? si enim omnem potestatem habet Romanus Pontifex, quam Christus, ergo naturalis est totius mundi Dominus: & elementis imperare potest, & Libitinæ ac morti, & omnes morbos pellere &c. Quis ita insanite censendus est? Dein rursum licebit quærere: An Thomas Bozius Romano-Catholica Ecclesia est, ut eius sententia nostra omnium sit? Sed nec Bozius ita sensit unquam, nec omnes Catholici. Esto ergo hæc, dum locum afferas Bozii, pseudologia. N. V.

Postquam misimus in digitos sinistræ manus sinistras pseudologias tuas quinque, Tremelli, cùm non sufficiat hæc, addamus & dexteram tuis nugis ex unico paragrapho itidem implendam.

Pseudol. VI. Sexta itaq; pseudologia per figuram Rhetoricam nobis proponitur, id est, per anaphoram siue Repetitionem, ut sit illustrior. Vltimam enim periodum, *sie glgten* &c. ita auspicaris, ut dicas iteratò, id est, fingas iteratò, nos Catholicos Diuinam infallibilitatem largiri Pontifici Romano. Esto igitur per anaphoram itidem isthæc tua pseudologia. N. VI. quæ tamen iam supra n. 3. est refutata.

Sequi-

Seqoitur ultima non tota periodus, fœcundiſſima omnium, quæ cum ſit teſſaracolon, ſiue quatuor membris conſtans oratio, totidem etiam gemmis pſeudologiarum eſt variegata.

Pſendologia. VII. VIII. IX. X. Ais eoim nos ſubiicere 1. ipſam ſacram ſcripturam Epiſcopo Romano. 2. Doctrinam omnium antiquorum Patrum. 3. omnium Thologorum. 4. omnium Hiſtoriarum, ut de illis pro lubitu ſtatuat, fidem abroget, vel addat, ſtabiliat falſa, vera infirmet. Hoc enim niſi verba tua ſonent, & hunc ſenſum efficiant, nihil contra Pontificem attuliſti. Ecce autem hic quatuor conferta mendacia (ut ſemel etiam latinè loquar) quæ Decadem abſoluunt. Nam ut ab ultimo ordiar, quis omnium hiſtoriarum fidem Romano antiſtiri ſubiecit unquam, ut nihil nobis Catholicis verum ſit ex iis, quæ Liuius, Salluſtius, Cæſar, Dio Caſſius, Tacitus; quæq; ex Chriſtianis Euſebius, Hieronymus, Proſper in Chronicis vel hiſtoriis ſuis, aliiq; ſcripto conſignarunt? quàm putida hæc, quàm & frigida calumnia eſt? Quis deinde & ſecundo loco Theologorum omnium conſeoſum v. g. in numero ſeptem Sacramenrorom, arbitrio ſubiugat antiſtitis Romani, ot ſi velit illum abolere contiouò, & dogma aliud ſubſtiruere queat? Sanctorom verò Patrum ſcripta, atq; ſententias, præſertim ubi cooſenſu uno aliquid docent, qoinam reuerentur magis, & ceu ditiſſimam hæreditatem amplectuntur, quàm Præſules Romani, qui ſcripturam nunquam aliter, oiſi ſecundùm uoaoimem Sanctorum Patrum ſententiam & explicant ipſi, & iuramentum adeo ab omnibus iis exigunt, qui profeſſionem fidei Catholicæ emittunt, idem ſcilicet facturos ſe, & non aliter ſcripturas, niſi ſecundùm unanimem Patrum ſententiam ioterpretaturos? Ita enim habet Bulla Pii IV. Pontificis Maximi, in quam ſæpius tute Catholicus adhuc iuraſti, & meminiſti utiq; quæ iuraueris, inpleraq; illa modò periurus. Quod autem & illud aſſerere audes, oos ipſam quoq; ſcripturam ſacram, atq; adeo verbum DEI, Deumq; ipſum Romano Pontifici ſubdere, ot de eo agat, ſtatuatq; pro libidine ſua, quàm non neſcis te meotiri, Tremelli? Aut certè calamus tuus eſt lapſus, & cum Lutherum velles, certè poteras huius rei inſimulare, in Reuocatoria tua, Pontificem Romanum inſimulaſti. Is enim, is ille eſt, Lutherus, inquam, qui ſupremam ſibi Dictaturam in ſcripturam ſacram arrogauit impie, addidit, demſit, omiſit, reiecit, quæ vel obſtare ſibi iudicabat, vel partes ſuas iuuare. Nec ob id reprehenſus reſpondit aliud, quàm tyrannicum illud.

Sic volo, ſic jubeo. Sit pro ratione voluntas,

Tom. 4. Witt. pag. 475. 6. Ille, ille eſt, qui ſpernit Concilia Patrum omnia, omneſq; rorundem Bibliothecas, quibus conferre eſt auſus aut etiam præferre Theologaſtri ſui Melanchtonis locos communnes (Cloacas dixiſſet rectiùs.) Ille idem eſt, qui riſit Trologos uniuerſos, etiam illos, ad quorum iudicia ante appellauerat, & ceu

seu arbitros Iudicésq; legerat, ut erant Louanienses, Parisienses &c. Ille deniq; Historiis omnibus, cum luberet, abrogare fidem est ausus; quod vel ex hoc uno ipsius stultissimo dicto clarum potest fieri, cum agens de S. Petri Pontificatu Romano ita loquitur, ut est in Colloquiis mensalibus, in capite de Antichristo: *Omnes historia testantur Petrum primum Roma Episcopum fuisse. Sed mera sunt fabula.* Hæc Lutherus Anno 1530. utiq; bene potus super mensam effutiit, aut verius euomuit, collegit verò velut sacras has & se dignas reliquias Aurifaber, & in scripta misit. Quid autem stolidiùs dici poterat, quid etiam scribi? Quid simile vel calumnia ipsa obiectare possit Pontificibus Romanis? Ecce Prædicamenta tua decem sed noua, & inuisa, paragrapho unico, & uno velut halitu, prò quàm fœtido, effusa.

Quid verò nunc iudicas, Tremelli? An non extergere iam calamum mihi liceat, & I licet tibi dicere? An enim satis superq; refutatus non est, cuius vel paragraphus unus in hunc modum est refutatus? Certè quæ addo, eâ solùm caussâ addo, ut abundantiùs largiúsq; tibi gratificer, & Lectoribus tuis. Age, perge. Poësin tuam hyperbolicam examinemus amplius, post ad miseram tuam Theologiam gradum faciamus.

§. III.

Index falsitatum & calumniarum, quas æger Tremellius contra urbem Romam in unica pagina 25. vomit.

TRansilio paginas aliquot, & à decima quinta ad vigesimam quintam feror, non quòd intermediæ refutandum contineant nihil (cumulum enim continent, & suo loco refellentur) sed quòd hæc pagina sit feracior, & velut utet vento, sed olido inflatus. Age, ventilemus.

Romam ergo allatras, Facis, quod omnes huc usq; hæretici. Donatistis, ut alios sileam, Cathedra pestilentiæ Roma erat D. Augustino teste, & irrisore; tibi sentina est scelerum omnium, quæ tu hunc in modum enumeras, addisq; impunita abire, & sic planè regnare in illa vrbe.

I. Blasphemias inauditas, summáq; studio & ingenio excogitatas.
II. Cædes & Homicidia quotidiana, eáq; impunita.
III. Spectacula fœdissima Lupercorum & Lupercarum.
IV. Sodomiam etiam summis ibidem capitibus suetam atq; usitatam. atq; hæc impunè.

Ecce iterum conferta quatuor patentissima mendacia. Nec enim mollire hic stylum queo in iam atrocibus calumniis tuis. Quæro ex te primùm, Tremelli. An vidisti ipse Romam, & oculis tuis hæc probra usurpasti? An legisti solùm vel auditione accepisti? si hæc conspicatus es ipse, interfuisti igitur sodomiticis commixtionibus? interfuisti ludis Lupercalibus, & spectator assedisti? hoc honesti non solent.

An verò audisti tantùm ? à quibus ? viris bonis, an tui similibus ? Boni non mentiuntur; quod fecissent tamen, si hæc, quæ scribis, de vrbe Roma enuntiassent. Tui similes nihil moramur. Sed nec vidisse videris ipse, nec à probatis hominibus audisse, sed legisse potius. Apud quem, mi Tremelli ? Apud Cornelium Agrippam de van. Scient. Hunc enim solum adscribis in margine tuo. Quid facere poteras stolidiùs, quàm ut hunc & solum citares ? Quis enim est iste Agrippa ? Hæreticus & doctissimorum virorum iudicio Magus. Tales tu libros modò legis, miser Tremelli, magicos ? diabolicos ? omnibus bonis detestatos ! quos natura vetat legi, iura omnia prohibent. An non conuenit in te illud Iob. 6. v. 7. *Quæ prius nolebat tangere anima mea, nunc præ angustia cibi mei sunt.* Certe Catholicus olim hos libros vel tangere horruisses, factus verò desertor an hos nunc in deliciis habes, ita ut cibi tui & cupediæ sint ? Sed quam & tu, & testis hic intestabilis fallatis lectorem, nunc videamus.

Ais homicidia fieri in urbe quotidiana, eáq; impunita. Calumnia est. Qui Romæ plures annos commorati sunt, sanctè affirmant, tantam quoad hoc Romanorum Præsulum vigilantiam esse, ut intra anni unius spatium vix de duobus tribusve homicidijs in vrbe factis inaudiatur, quæ & ipsa impunita neutiquam sint, idq; de Innocentio X. potissimum, & hoc Alexandro VII. Pontifice verè Maximo, verissimè summáq; cum laude affirmari posse. O igitur te os impudens, Tremelli !

Ais secundò pervulgatum esse Romæ, maximè apud Magnos, Sodomiæ nec nominandum scelus, & quidem impunitum. huc enim tua tendit oratio. Iterum lectorem tuum mendacio (prô pudor !) consputas. Nam nec pervulgatum est magis Romæ, quàm vel Stralsundæ, vel Rostochii, vel Gripswaldiæ in vicinia tua, vel ubiuis locorum, ubi homines improbi viuunt commixti probis, & in omnia ruunt scelera, ubi semel DEI timorem abiecerint : Ita verò non est impunitum in vrbe, ut nostrâ memoriâ, Sixtinis temporibus, Romæ unus alterue tanti sceleris conuictus pœnis tam horrendis sit excarnificatus publicè, ut prope modus excedi videretur.

Sed audi, quod prouocatus scribo, non scripturus aliàs. Da mihi vrbem quamcumq;, cuius incolæ omnes sodomitico sint flagitio inquinati. Tum rursus aliam mihi vrbem da, cuius inquilini omnes hæresi formali, id est, perfectâ infecti sint (qualis haud dubiè nulla datur. pleriq; enim Errantes potius, ut cum D. Augustino loquar, quàm veri hæretici sunt.) Quæ putas deterior est ? quæ diuino conspectui detestabilior ? Ego ultimam aio. Et mecum asserent omnes Theologiæ periti, valebitq; hic illud Luc. 10. 12. *Dico vobis, quia Sodomis in die illa remissius erit, quam illi ciuitati.* Non est ergo, quod vetus hæreticus, qualis modò miser Tremellius est, vel sodomiam, quæ magis apud suos impossibilitatem seruandi præcepta diuina caussatos forsitan grassatur, vel alia scelera obiiciat orthodoxis; qui etiam

cum

cum tantis sceleribus, si iis contingat pollui, innocentiores veris hæreticis sunt. Et certè sodomitis, mi Tremelli, nisi resipiscis, temssius erit in die iudicii, quàm tibi.

Ais tertiò publica dari in vrbe, fœdissimáq; spectacula & scenas. si publica, in quo foro, vel theatro, vel campo, vel stabulo meritorio dantur? Dic, nomina. Vel rursum te follem dicemus auræ fœtidæ. Quæsiui ex iis, qui Romam pluribus annis habitarunt, quorum habeo multos Augustæ, ubi dego & scribo hæc, an de tali probro unquam quidquam inaudierint? Negarunt constanter, & impudentiam tuam planè hæreticam (quæ impudentiarum omnium sine dubitatione maxima est) sunt demirati. Et verò tute tibi contradicis, dum hoc asseris. Nam pag. 22. hoc ipsemet elogium tribuis sanctissimo Patri Nostro Alexandro VII. Principem eum esse perinde doctum ac probum (ein gelehrter frommer Herr) Si probus est, non tolerabit hæc probra. si probus non est, Tremellius vel pseudolus est, vel adulator turpis. utrum vis elige. Ecce feram rursum cassibus inclusam suis.

Ais quartò blasphemias in vrbe regnare, ut vulgatas, ita minimè vulgares, sed ingeniosè studiosissimeq; excogitatas, idq; impunè. Blasphemum audio non Romæ, sed Stralsundæ existentem, Tremellium; in hoc tamen Romanis, ut ipse vult, dissimilem, quòd hæ eius blasphemiæ ingenium sapiant nullum, sed ruditatem & merum rus. Qui Romam ipsam aut mensibus, aut annis etiam multis incoluerunt, negant se blasphemias aut tales, aut alias ullas ex iis, quibuscum unquam commorati sint, audisse. Neq; tamen ita excuso Romam, ut credam nullis ibi blasphemiis cœlum lacessi, præsertim ab hominibus de plebe & sorte infima; modò tu idem credas sentiásq; siue de Stralsunda modò tua, siue de aliis Lutheranorum tuorum urbibus vicisq;. Sed hoc pacto quid proficis, si tua nobis probra obiectes cum illo acutario retorquenda, quòd tota hæretici vita sectáq; una & perpetua blasphemia sit.

Ecce fœtentibus calumniis tuis quatuor rursum impluimus digitos, quibus Romam, veterum recentiumq; hæreticorum more, frustra falsóq; conspuisti. De Roma, quam mensibus aliquot, diuino, ut persuasum habeo, consilio incolui, illud habeo dicere, quod idem ex plurium aliorum in vrbe commoratorum ore accepi, me, aut potius nos quod grauiter animos nostros offendere potuisset, vulgò diceres scandalizare, vidisse omninò nihil (ita Deum testor) cum è contrario viderim plurima & expertus ipse fuerim, quæ Romam etiamnum sanctam mihi affirmarent. Vidi enim viros eximiâ prorsus morum sanctitate conspicuos, & per vrbem totam celebres. Vidi opera misericordiæ atq; charitatis aduersus peregrinos, ægros, morientes tam præclara, tam multiplicia, ut toto Christiano orbe simile nihil credam inueniri. Quæ autem in conspectu Omnipotentis pretiosiora opera sunt operibus charitatis & misericordiæ, quæ ipsam peccatorum multitudinem operire noscuntur?

§. IV.

Romanos Pontifices quam imprudenter, falsò, & inscitè calumnietur Tremellius, à pag. 27. usq; ad pag. 34.

SEd nec in iis, quæ verè de Roma affers, ullum sapientiæ vestigium est. Nectis funes, quibus nectaris ipse.

Nam quòd inprimis de lupanaribus publicis Romæ toleratis obiicis, & vehementi ob id, castòq, zelo videri vis commoueri, vah! quàm ridiculum in Tremellio est? Rem miram, nouam, admirabilem! inquiebat non nemo, cùm tua legisset: Leno patrocinatur castitati. Leno lenocinia execratur. Ille cuius domus lupanar est, lupanaria omnia vult sublata & diruta. Dirue tuum primùm, mi Tremelli, quod in Pomerania exstruxisti; tum fabriles machinas operásq; Italicis lupanaribus admoue. Inhonesta, fateor, lupanaria sunt, quæ non Roma sola, sed & aliæ vastæ vrbes habent, non item fines, ob quos habent. Maiora scelera qui cauet, dum minora permittit, honestè operatur, quod vel ipsa nobis scriptura indicat. Castissimus Loth, si nosti, in hospites Angelos, quos iuuenes credebant, sodomiam parantibus exercere ciuibus suis offert filias cœlibes, ut cum iis fornicentur potius (quod id crimen esset & flagitium minus) quàm ut præposterâ libidine in sexus eiusdem homines maximo cum scelere utantur. Quod Lothi factum etsi sint, qui minus probent, excusant tamen in contrarium, ob rationem à me paulò ante allatam de minore malo, Doctores maximi, & hos inter S. Ambros. l. 1. de Abraham c. 6. Item S. August. l. contra mendacium c. 9. Diuus verò Chrysostomus hom. 43. in Gen. etiam dilaudat magnificè zelum hunc Lothi, teteriorem Dei offensam minori aliâ auertere hoc pacto cupientis. Nec alio animo hodiéq; magni atq; sapientes Principes, & hos inter Antistes Romanus permittere censendi sunt talia, quàm quo castus Loth, non utiq; luxuriæ fautor, sed grauiorum flagitiorum impeditor. Sed ut ut sit, & quæcumq; demum vincat de Lotho sententia (quod hic statuere meum non est) tu, Tremelli, de lupanaribus sile, & castitatis patrocinium castis, hoc est, tui dissimilibus relinque. Simul illud Evangelicum memori repone animo, ut ne festucam exaggeres, quando in Luthericarum vrbium subinde vestrarum oculis Trabes, cubito tenus, exstant. Mi Tremelli, in unica sæpe Academia vestrate multæ Romæ insunt (sapienti pauca) quod vel nuperum inclytæ Reip. Norimbergensis 14. Sept. prioris anni editum laudatissimum, contra non laudatissimos Academicos, Decretum satis indicat, quo scandalosissimus, impius, bestialis, & omnino maledictus Pennalismus Academiæ cuiusdam vetatur. Ita Decretum ipsum loquitur, cui nihil addendum existimaui.

Iam quòd altero loco, Romæ non omnino ex falso malos nonnullos, & criminibus insignes Pontifices obiicis, rursus parum sapienter facis, non parum autem

inscitè

inscitè. Parum sapienter in eo agis, quod sic laudas Romam magnificè, quod nolles. Quot enim ex ducentis quadragenis Romanis Pontificibus affers malos, aut fingis malos? *Leonem X. Paulum III. Bonifacium VIII. Clementem V. Stephanum VI. Innocentium X.* Sex nimirum ex tanto numero, qui ducentos quadraginta conficit. Et tamen ex his etiam senis non nisi unicum Stephanum VI. periti tibi historici concedunt, quem mali, quia ex iracundia furentis nomine, licet, insignias. Nam Leonem X. quem tu primo loco inter improbos Pontifices collocas, Lutherus tuus ipsis Danielibus & Ezechielibus comparat Tom. 2. Wittemb. Lat. pag. 1. b. Tu ex Leone contra atheum facis cui fidem adhibebimus potius? Citas pro conuitio tuo Adamum Conzen l. 1. Polit. c. 25. ubi nec verbum de Leone X. vel unum, nedum de atheismo ipsius reperias. Ita triplicem irrogas iniuriam, narratiuncula unicâ. primam Leoni X. quem Lutherus ipse tam ampliter commendat; alteram P. Adamo Conzen, cui calumniam impingis; tertiam tibi, dum falsarium te orbi prodis. Hoc quidem in limine offendere est, grauiterq; collidere & caput & famam. Similes Tremellii gemmas in Paulo III. similes in Bonifacio VIII. non dispares in Clemente V. reperias, scilicet inanes, maléq; fundatas calumnias. Innocentium X. qui inter malos Pontifices reponit, se in numero calumniantium longè veriùs collocat. Magnis Pontificibus par Innocentius graditur, cuius crimen nullum ex vero prodas. Stephanus ergo unus Tremellio ex enumeratis ab eo relinquitur, quem neq; Catholici nos probatis Pontificibus accensemus. Laudas ergo, ô imprudens Tremelli, Romam, quam sic reprehendis, ut ex ducentis quadragenis Præsulibus mitrâ Romanâ conspicuis non nisi senos potueris inuenire, quos obiiceres Catholicis; qui tibi tamen quinos ex hoc ipso numero detrahunt. Ceterùm fateris ipse pag. 33. non defuisse Catholicis Pontifices sanctos & probatos, quos inter etiam Hadrianum VI. & qui modò rerum potitur, sanctissimum Patrem Nostrum Alexandrum VII. reponis. Ergo Antichristos (vobis) tu canonizas, & in coelo collocas, quos ad orcum gregales tui detrudunt? Ecce nec laudes tuas Catholici recipimus, & vituperia ridemus. Et in hoc quidem imprudentiam tuam, in eo autem inscitiam historicam satis prodidisti, quòd his multò deteriores ex imperitia omiseris, ipsis quoq; Catholicis detestatos. qui tamen re verissimâ ita sunt pauci numero, ut decadem aut dodecadem non attingant. Fatebor tibi, Tremelli. Saliunt mihi venæ & fibræ micant, quoties mihi Romanorum Pontificum inde usq; à S. Petro in mentem venit, quoties etiam de iis disserendi ansam hæreticorum siue libri, siue conciones mihi suppeditant. Tum enim supputo sanctos Pontifices, secerno malos, in medium recipio medios. Et quid tum putas inuenire me? Sanè quod iuuat, plurimúmq; delectat. Inuenio enim è Romanis Præsulibus quartam minimùm partem Diuorum catalogo à plurimis seculis adscriptam, & vel Marty-

rum laureis, vel oliuis Confessorum præfulgentem, quod Patriarchatui nulli, nulli Episcopatui, Principatui nulli, imò nulli hominum Christianorum ordini aut statui reperio concessum à DEO. O sanctos Antichristos! Lutherus ipse quadraginta sex Romanæ sedi Pontifices Martyres tribuit, & hinc colligere se non diffitetur, quàm ea Deo cordi semper curæq; præ aliis omnibus Ecclesiis fuerit Tom. 7. Witt. pag. 8. An non dolent hic oculi Tremelliis, sedis tam sanctæ desertoribus? An non pudet pigetq; ? Vtinam! sed hæc uberiùs fortè alibi. Hoc loco isthæc Tremellianæ tum inscitiæ, tum imprudentiæ demonstrandæ sufficiant. adde, si placet, illud quoq; imperitiæ historicæ in Tremellio miserabilis argumentum plamarium, quod inter Historicos, qui vitas & probra Romanorum Pontificum scriptis suis consignarint, etiam Iacobum Salianum homo imperitissimus reponat pag. 24. lin. ultima, cum constet solos veteris Testamenti Pontifices ad Christum usq; Salianum scriptis suis illustrasse, de Romanis Pontificibus nec caput scripsisse unum. Ecce cum quanto mihi Idiota, ut loquimur, res est. Et prudens tamen multa præterea, quæ obelum præterea circa hanc ipsam materiam mererent, uti Docti per se obseruabunt, videbuntq; , illud peculiariter admirantes, eò usq; in eruditione historica Tremellium processisse, ut totam Tursellini Epitomen, quam perpetim citat, videatur à capite legisse ad calcem. O helluonem librorum Tremellium nostrum, maximè Historicorum! Finio hunc § obsecratione illâ, ut, si suo Lutherani consulium velint honori, scomata in Romanos Pontifices vel ideo omittant, ne recipiant fœnus illætabile, non quinque per centum, ut loquimur, sed centum per quinque à Catholicis. Exemplum fœnoris vel unicum hoc esto. Aio & affirmo unum Lutherum seorsim sceleratiorem sine comparatione fuisse, quàm fuerint simul omnes Romani Pontifices, quotquot malorum nomen merentur. quod mihi tam erit probatu facile ac pronum, quàm vulpi pyrum comesse. Audete à me exigere probationem istam, si viri estis.

§. V.

Iesuitarum Ordinem dum falsè vituperat & calumniatur, verè & eximiè laudat imprudens Tremellius.

POst Romanos Pontifices, qui sunt lancea in latere omnium hæreticorum, delabitur Apostata noster ad Iesuitas, qui sunt spina in oculis, & per paginas omnino denas, à 39. usq; ad 49. in laudes nostras, magnâ pulcherrimi ingenii, quod ubiq; intermicat scilicet, ubertate excurrit.

Mi Tremelli, si calumniis sterneretur Innocentiæ robustissima compago, dudum te nondum nato corruissemus. Post tot Encelados & Mimantes, qui supplantare sub IESV præsidio nixam Societatem toto iam seculo frustra molitisunt, quid

tu pumile audes, & risum moues? Non viribus illos, non ingenii vi, non maledicendi proteruiâ (prope tamen istâ) sed impietate solâ, velut alter Absalom, tu anteis. Vt enim armatorum virorum equorumq; aduersus Patrem exercitum Ille, consultore usus pessimo, odio paterno, eduxit, ita tu exercitum plane educis mendaciorum & in phalangem constipas, ita tamen crassorum, ut sua se vix mole ferant, quin & ferri nec ab inimicissimis nostris posse videantur.

Illud enim quale est, mi Tremelli, mi Absalom, quòd de veneficiis, siue venenorum propinatione ream vis Societatem nostram petagere, audacissiméq; mentiri audes, in hunc finem tot passim in Iesuitarum Collegiis pharmacopolia, in mortes scilicet pretiosas, extrui, ut nimirum semper sint in promptu pharmaca eiusmodi, & Claudiani boli, quibus tollantur è medio, quotquot luminibus nostris obstruant, & consilia impia morentur? Ita extinctum Mediolani Patrem Inchouer nostrum, ita Romæ Clemenrem VIII. Pontificem Maximum. Nimirum criminibus nouis, inauditis, atrocissimis infamanda erat, quàm sibi post tot alios impugnandam Tremellius sumpserat, Societas. Sed quem fucum mendaciis his tuis allinis, improbe! Nam fuco est opus. Ais pag. 40 nullo prægresso morbo, in sella confidentem, inter confabulandum P. Inchouerū subitò exspirasse. Hæccine veneni dati indicia sunt? An à morbo immunes sunt, qui veneno sunt poti, ac non potius immanissimis doloribus prius excruciati inter tormenta eiiciunt animam? An consabulari ex sella libet, si præfocare cor iam venenum incipit? Sed quid hisce immoror? Quid etiam disputamus de fato senis iam propemodum capularis, quem vidi ipsemet, & in Vrbe allocutus sum iam tum deuexa ætate virum, insuper assiduis studiorum laboribus admodum exhaustum? si senium, quo tanti moriuntur, toxicum est, dic sanè veneno virum hunc doctissimum extinctum fuisse. Quod autem Neronis exemplum impio nobis ioco obiicis, Senecam perfidiosè enecantis, illud tibi, Tremelli, serua ut proprium. Iugulauit Matrem Nero. Quid faciat aliud Tremellius, si queat? Non est etiam, quod Iulium Scotum fabulæ tuæ auctorem facias, aut in aliis quoq; eum contra nos testem producas. Nemo enrdatus recipit inimici testimonium. Possem aliter quoq; loqui; sed parco.

At Clementem VIII. Pontificem Max. reformare, ut tu ais, nos molientem veneno sustulimus. Si calamum suxisset Tremellii, Maximus hic Pontifex, venenum utiq; nocentissimum suxisset. Non enim tu calamo, sed cicutæ culmo, non atramento, sed veneno planè ista de veneno tanto Pontifici à nobis propinato scripsisti, quo scorpionis instar turges, imò draconis. Dirum planè venenum hæresis, & omni Dircæo nocentius. Nam quo tu teste ista tam atrocia, incredibiliáq; ? quibus tabulis? aut certè quâ famâ ex antiquo hausta? An & hostes nostri infestissimi id aliquando prodiderunt? Tremellius inuentus est solus, qui perfricare effrontem frontem diceréq; auderet, quod auderent nec Turcæ, neq; hucusq; etiam inimicissimi

nomini

nomini nostro ausi essent. Vicisti, Tremelli. cane victoriam. vicisti quotquot ante te scripsere in nos, impudentiâ, postquam à libidine prior ipse es victus. Non confutare hanc calumniam tuam ab amicis iussus sum, quod esses indignus, ridere tamen sum permissus. Si Romæ facinus tam immane ausi sumus, cur adhuc Romam incolimus? cur supplicii nihil tam nocentibus est irrogatum? cur venenum hoc sagacissima Roma odorari non potuit; Rhinoceros, an canis? Stralsundicus potuit? Cur etiam historicorum neq; Catholicorum, neq; heterodoxorum ullus facti tam tragici meminit? Denique si pharmacopolia Iesuitica tollendis è medio Pontificibus Romanis pharmaca tam præsentia pyxidulis suis condita seruant, qui id posteriores Pontifices, rerum aliàs, quæ in vrbe geruntur, omniū gnari potuerunt ignorare? Cur Vrbanus VIII. & Innocentius X. medicinas corporibus suis curandis, salutis scilicet suæ ex toto incuriosi, non infrequenter post designatum à nobis tale facinus, ex Direæo hoc pharmacopolio nostro Romæ petere sunt dignati? cur aboleri illud, quod Admodum Reuerendus Præpositus noster Generalis facere cogitauerat, vetuerunt? An ut idem ipsis, quod Clementi VIII. & scientibus quidem ac quærentibus fatum obtingeret? Non officinæ Iesuitarum, sed desertoris Tremellii pectus atq; animus veneno redundant, quo se miser ipse intoxicat, veneficus in se & animam suam; quam sic, teste scriptura ipsa, occidit. Audi enim, quid illa de te, deq; morbo tuo. *Os, quod mentitur, occidit animam* Sap. 1. En venenum animæ certius, quàm Medeæ omnes miscere queant. Et Prouerb. 19. *Qui loquitur mendacia peribit.* Item alibi ps. 5. *Perdes omnes, qui loquuntur mendacium.* Tu verò ô Felix, ô Beata Societas IESV, quæ aliter oppugnari non potes, non soles, quàm ita stolide fatueq; confictis sceleribus, ut neq; hostes tui credant ex vero afferi. O chara mihi, magisq; quotidie pretiosa Societas, quia illo Domini dicto quotidie beatior:

Beati estis, cùm maledixerint vobis homines, & dixerint omne malum aduersum vos MENTIENTES *propter* ME.

De veneno Iesuitarum satis. Ab hoc, ad eorundem doctrinas facit gradum Tremellius; quas esse garrit impias, nec probat pag. 41. si verò enuntianda tantùm scelera de aliis sunt, non probanda, dicam te Tremelli, furem, dicam veneficum, & adulterum, & latronem, & aliud quiduis. Sed an rectè? an ordine? an ex legum rationisq; præscripto? De Costero quod afferes, viro sanctissimo pag. 42. apertissimum fœtidissimúmq; mendacium est, quod non nesciebas. Nec enim matrimonium Costerus fornicationi posthabet, sed sacrilegum per conculcata vota concubinatum, qualis tuus est, qualis aut tui Lutheri fuit, in quo omnes ei Theologi, & sapientes omnes subscribunt.

Post-

Posthæc Caramuelem Episcopum doctissimum nescio cur Iesuitis misceas. An ob familiaritatem doctrinæque similitudinem, quam suspicimus? Hunc tu eâdem paginâ quadragesimâ secunda sugillas, quasi nouum in astra pontem construat. Non habet vir doctissimus meâ defensione opus; aude tute congredi illi, eiusque lacertos experire.

Quæ verò de Ioanne Beneuentano Archiepiscopo, itemque altero S. Francisci Paduano alumno, nullo rursus ordine seruato, & desiliendo leuiculè iterum à Iesuitis ad Archiepiscopos, & PP. Franciscanos, sine auctore præterea ullo, sine anno & consule, sine libri & capitis indicatione, atque adeo planè sine capite refers, obsecro te quomodo persuadere vis cordato ulli, ut credat id de sodomia & simplici fornicatione traditum in scholis fuisse ab iis, quod in pag. eadem refers? An vis nos Pythagorico illo elogio contentos esse: Tremellius dixit: Apostata affirmat? Multum tibi tribuis, Tremelli, in quo tibi iniuriam facis.

Ab his rursum ad Iesuitas, velut desultorius & arundineus eques, te refers paginâ quadragesimâ tertiâ, cùm prius Machiavellismi Catholicorum plerosque, hæreticâ impudentiâ, nudâque assertione insimulasses. (nec refuto aliter) De Iesuitis autem illud dicto loco commemoras, litteras Præpositi Generalis ad eos crebriùs perferri, quibus admoneantur à secularibus abstinere negotiis. Quid in hoc non laude dignum? An non & Apostolicæ Pauli litteræ 2. ad Tim. 2. hoc ipsum monent & Timotheum discipulum, & in Timotheo Episcopos uniuersos? *Nemo militans DEO implicat se negotiis secularibus.* An & hic inueniet Momus noster, in quo vel Paulum vel Timotheum reprehendat?

Deinceps ad Archiuum Societatis nostræ Romanum; indeque ad Assistentium nostrorum, (hoc nomine appellamus eos, qui Generalem nostrum consiliis iuuant) ipsiusque Præpositi Generalis Musæa, armariaque velut alato remigio se transmouet Dædalus, aut potius Icarus infelix, Tremellius, & optat arcana illa, mundo admirationi futura patefscere. Mi Tremelli. Idem & meum votum est, nostrumque omnium. Utinam pateant! simul enim & mendacia Tremelliana patebunt. Quæ audacissimè addis de violatione sigilli Confessionis, omniúmque secretorum, si usus publici postulet, nec Syllabâ tamen unicâ, exemplóue probas, non sunt honesti dicta, sed impostoris Stralsundani (cogit immanis calumnia ita loqui) fœda mendacia & commenta sunt, nullâ refutatione alia indigentia.

Pergis calumniari pag. 44. dum Iesuitas negas esse Religiosos nisi personatos, aulicos (Hoffgeistlich) eorumque familiares, qui in aulis cum ipsis agant, personatos Catholicos (Hoffcatholisch) In exemplum proponis P. Guilielmum Laimermanni, gloriosissimæ mem. Ferdinandi II. Confessarium. Non poteras loqui stolidiùs, quàm ut Ferdinandi II. Aulam in exemplum proponeres aulæ atheisticæ (hoc enim sunt die Hoffcatholische) Patrem verò Guilielmum in argumentum & specimen

per-

personati Religiosi. Orbis Christianus Ferdinandi II. aulam, velut Religiosissimi siue Constantini, siue Theodosii aulam suspexit adhuc, ac deinceps suspiciet, ipsúmque Ferdinandum sanctis Imperatoribus ex vero accensuit. Apostata verò noster, isque solus, eam aulam Herodis facit. Quantæ Laimermannus virtutis fuerit, ex Augustissimo hoc eius spirituali filio Ferdinando II. enituit, itémque ex Ferdinando III. gloriosissimæ item mem. Cæsare. mihi verò qui hæc scribo, ô si thesauri maximi loco obueniat hæreditas ampla virtutum religiosissimi P. Guilhelmi Laimermanni, studium orandi admirabile, & perpetua cum Deo coniunctio, quàm non personatus, sed verissimi nominis Religiosus forem! Quid agis imprudentissime Apostata? Dum Iesuitas vis, Cæsares feris, eorumque aulas intolerandis conuitiis laceras. Redi Viennam, & proemium laboris cape. De P. Laimermanni ultimo vaticinio quærtadis pag. 45. pro veritate Tremelliana, Lector, accipe.

Progrederis & paginâ quidem 45. P. Faustum, pagina verò 48. Hieronymum Gladichzium olim Iesuitas nobis obiicis, ut, quemadmodum credis, confundas, & in ruborem des Iesuitarum gentem, quæ tam infelicia germina proferat. Quid verò perfregit, te teste intestabili, P. Faustus? Politicis se negotiis apud ducem Piccolomineum miscuit amplius, inquis, quàm Religioso decorum erat. Quid Hieronymus flagitii designauit? Illudi sè à veteratore dæmone passus est, & ipse aliis illusit, proque mago in ducatu Bauariæ ab una veneficarum tertiùm est denuntiatus. Non est, quod obiicias aliud, egentissime & famelice Tremelli? Ecce quid agas imprudens. Dum sic vituperas, laudas. Fateris utrumque ab Societate dimissum, résque sibi suas habere iussum, Sic commendas Societatem. Idem enim facis illi, qui formoso, florenti, & Symmetrico Corpori obiiciat saniem, quam per fonticulos cauteriatos exsudet, aut qui reprehendat Oceanum quod putre est corporum eiectantem. Ne idem tibi ob flagitia tua contingeret, præuenisti scilicet & fugisti, non Religionis melioris, sed flagitiosæ libertatis amore. *Nemo enim a Religione, & fide nostra deficit, ut viuat sanctius, sed ut peccet liberius.* Tu verò quomodo de Gladichzio Magiam probas? Una, inquis, veneficarum in Bauaria ter ipsum eum magum denuntiauit. Ubi locorum in Bauaria? quo anno? quo teste? Nisi nominas, impostor es. Si etiam nominas, imò si publicis quoque probas rabulis, nihil tamen agis aut probas. Una veneficarum ter denuntiauit. Ergo magus est. O te ieiunum calumniatorem. Si non una, sed decem denuntiassent; si non ter, sed tricies, an tu eum continuò magum pronuntiabis? Quantos integerrimos viros feminásque diabolicum hoc hominum genus falsò, idque iam ex more denuntiat? Si te una strigum Stralsuadicarum bis etiam tétue quæstionibus supposita magum proclamaret, an continuò magus fores? An æquo animo ferres te talem typo vulgari? Vide, quàm non maleuolus solùm, sed & insipiens sis, Tremelli. Quæ alia de Gladichzio memoras, tunc credam, si ex honestioribus viris, quam tu sis, intelligam.

Sed

Sed illudi se à dæmone passus est, & ob id aliis quoque illusit Gladichzius muta nomen, & de te ipso fabulam narra. Illudi, prô dolor, grauiusque multò illudi se passus est à deteriore quidem dæmone miser Tremellius, dum primam fidem Deo negauit, & nunc aliud non agit, quàm ut illudat ipse etiam aliis.

Effundis denique generatim & in summa, ut tute loqueris, omnem hæretici fellis non iam folliculum, sed plane follem in Societatem nostram, mulus ingratus pagina 46. §. in summa. &c.

Et primum quidem obiicere audes magnifica ædificia sociorum, interulas pretiosissimas, similes Medicinas, tum hortos Alcinoi, Apicii cœnas, Gynæceorum visitationes crebriores, sed præcipuè decantatam illam, à tui scilicet similibus, Iesuitarum auaritiam, opumque ingluuiem per usuras plusqam iudaicas cambiorum, per mercimonia varia, per obsidiones tribunalium, Seminaria & Conuictus, unde reditus nobis ingentes obueniant. Multa mentiris paragrapho unico. Iam scilicet ruborem exuisti, & quando cœpisti, Tullio hortante, es egregie impudens. Magnum, fateor, prouentum habemus ex Conuictibus nostris, sed molestiarum, & gratuitorum odiorum; quos etiam in solam Principum Fundatorum gratiam, retinemus. Lites habemus in curiis, quia nemo se spoliari suis æquo animo fert. Libros scribimus, & quandoque corrogato sumptu ipsi curamus imprimi distrahique, quando ad rem nimis attenti Bibliopolæ, qui certissimis & amplissimis solùm lucris inhiant, sumptibus suis recusant imprimere, exigua publicæ rei, bonique cura, quod nos Catholici lamentamur. In ipsa tamen distractione librorum eiusmodi nulla pecuniarum, sed animarum quærimus lucra. Alia mercimonia in Societate non, nulla. Medicinas, si quas ex pharmacopolis nostris bono Collegiorum excitatis expetunt amici, non negamus. Quod nobilium piarumq; feminarum visitationes in deterius interpretaris, facis tu, quod olim ante tot secula S. Hieronymi, viri castissimi, osores & calumniatores tui similes fecerunt, nullo viri sancti, sed suo damno. De cambiis earúmque usuris mentiris impudentissimè, & solens. Sed nec hortos Alcinoi vidi hucusque, nec Apicii cœnas. In vestibus videris te ipsum descripsisse, cùm togatus adhuc in castris Cæsareanis ageres, & mollibus utique vestireris, mox ad sectam mollissimam desciturus. Si te descripsisti, oro Deum, ut nullum posthac tui similem siue Ordo noster, siue alius quicumque progerminet. Voto annuat Deus.

Illa quoque insignis calumnia est, cum ait Tremellius, Prouerbio iam passim iactari: Si scelus designandum sit, id aut Monachi, aut Iudæi, aut Iesuitæ operâ designari commodissimè posse. At, mi Tremelli, Prouerbii huius tu primus es auctor. An Salamon es, qui prouerbia scribas? Es enim verò Salomon, & Salomon miserandus in aliis. In hoc Salomon non es, non eris.

His tam impudenter effusis gradum facit ad nocturna non tam sociorum, quàm Catholicorum omnium exercitia pietatis, calumniatos impudens de prateri-

tis, vates ridiculus de futuris. Sugillat Catholicum *Rorate*, ut appellamus, per Aduentum summo mane per brumales tenebras celebrari solitum. Quid hoc ad Societatem nostram? An non mos Ecclesiæ antiquissimus, & ipsa Societate anterior est? Reprehendit exin supplicationes nocturnas, nec ipsas uni Societati proprias, illas utique, quæ die Veneris sancto per plateas ducuntur: sed potissimum inuehitur in Congregationem quandam, Viennensem opinor, quæ ab agone Christi Domini appellationem habet, nocte conuenire solitam, quam opus diabolicum, ore scilicet diabolico, appellat; in quam multa, ut ipsi videtur, salse; reipsa verò insulsissimè & infacetissimè deblaterat. Iterum patrocinium castitatis suscipit leno. Veretur ne per noctem sacrilegia committantur sacrilegus. Monet, hortatur, vaticinatur, obtestatur, ut omnia gerantur cautè castèque, homo incautissimus, & luxuriâ infamis, qui cum castas nollet agere noctes apud Catholicos, cum scorto Stralsundam profugit. Castis relinque. & verè cautis, curam hanc, Tremelli, Episcopis, Nuntiis Apostolicis, Imperatoribus ipsis, qui dormiente te cum concubina tua, atque stertente pro Vienna sua vigilabunt. An tu fortè, Catholicus adhuc, noctis beneficio ad inconcessa improbè es abusus, tuóqua nunc pede metiris alios? Si verò nocturni Christianorum conuentus improbabiles omnino & detestabiles sunt, ut tu garris, cur primi Christiani totas unà noctes, viri feminæque in precibus toties, imò quotidie, & castissimè peruigilarunt? Unde nomen illud fluxit: *Nocturnum primum*? Unde *secundum Nocturnum*? Unda *Tertium*? Unda *Vigilia*? Unde *Matutinum*? quarum omnium pietatum nihil omnino apud vos Lutheranos reliqui est. Reprehenditis autem hæc talia non aliâ causâ, quàm quia sectæ addicti mollissimæ, & ob hoc solùm propagatæ, non vultis, quidquid riget, imitari.

Sed nihil facis impudentiùs, quàm quòd Sectæ Fraterculorum mentionem infers pagina 47. & cum ea Societatem nostram ridiculè componis. Profectò hic cædendum vel maximè tergum ipsa & scapulam nudas. Cur Maiores tuos, & Lutheranorum tuorum, Fraterculos inquam, siue fraticellos, vobis meritò charissimos, & planè Fraticellos vestros tam tractas contumeliosè in tuam potius, tuorúmque, quàm nostram Catholicorum contumeliam? En indiculum communium errorum.

Communes Errores Fraticellorum, veterum hæreticorum, & Lutheranorum recentium.

I. C*onceptus proprios Patrum definitionibus anteposuerunt.* Ita loquitur in Extrauagante sua, *Sancta Romana*, Ioannes XXII. An non idem hoc faciunt Lutherani, qui tum suos, tum Lutheri sui nimius conceptus, siue malè cogitata omnibus Patrum omnium placitis anteponunt.

II, Ecc-

II. Ecclesiastica Sacramenta despexerunt, teste eodem Pontifice. Nihil in hoc abludunt Lutherani, qui ex septem ab omni antiquitate receptis Sacramentis, quinque omnino impiè, & paulatim abiecerunt, & nunc baptismum ipsum cum Caluini asseclis docere audent alicubi infantibus necessarium non esse; quod alibi latiùs ostendi.

III. Iidem Fraticelli asseruerunt visionem animarum sanctarum differri usque in nouissimum diem, contra expressa sacræ paginæ verba. An non idem asseruit infelix Lutherus vester, ut inuocationem sanctorum tolleret, Tom. 10. & 11. Witt. In explanatione capitis 25. & 49. Geneseos, idemque asserunt hodierni Lutherani hagiomachi?

IV. Summis Pontificibus Romanis ex professo aduersati sunt Fraticelli, eorumque se potestati subtraxerunt. Quid studiosius agunt, pertinaciúsque Lutherani?

Cessa igitur, cessa, imprudens Tremelli, Maiores tuos conuitiis proscindere, ne tuammet execrari sectam videaris; Cessa nouorum Fraticellorum, qui uos estis, excidium flagitare, ne excidium Lutheranismi urgere videaris, pessimus caussæ ipsorum Patronus.

Quid contra Fratricellis simile, quid affine Iesuitæ habent? An viduas, Matronas, virgines ad nocturna sacra pelliciunt, ut corrumpant, quod de Fraticellis Tursellinus commemorat, túque in Iesuitas torques? Quis credet mentienti tam apertè, tam stolide? Et qui possent hoc nefas designare, si vel Cynici essent, tantâ hominum multitudine præsente & spectante? In speluncas se Fraticelli ipsi, etsi impudentissimi erant, & tenebras abdiderunt, historicis testibus, ut nefariis sacris suis, extinctis luminibus, operarentur. Tu hæc Iesuitis imputare eadem audes scelestum os, imò vel suspicionem mouere, quorum castitas diuino munere, eóque maximo, ceu rosarum candentium suaueolens odor te fœtentem scarabæum fugavit. Habes Fraticellos, planè fratres tuos, hircos, quibus cum ab sinistra parte olim iudicabere, nisi pœnitentiâ iudicium præuenis, quod facere suaderis.

§. VI.

Quomodo in Catholicos Theologos, ipse non Theologus debacchetur Tremellius. à pag. 34. usque ad pag. 43.

DIscordiam obiicis, vestrum crimen. In exemplum affers Iansenistas è Gallia atque Belgio reliquis Theologis Catholicis non concordes? An Catholici Theologi sunt Iansenistæ isti, si Iansenistæ esse pergant? Si verò durante pertinaciâ, quam auertat Deus, pro Catholicis non agnoscuntur, cur to eos nobis obiectas? Deinde nihil afferre poteras, quod pro nobis contra te tuósque magis faceret, excæ-

ante Tremelli, quàm hoc Iansenistarum exemplum. Sic enim concordiæ nostræ laudatissimum fundamentum ob oculos orbi ponis. Age enim & ausculta. Iansenistæ a Catholica Doctrina exorbitare coeperunt, & discordiam, ut tute ais, invehere. Sed mox semina discordiæ huius radicitus euulsa sunt in hunc modum, qui perpetuus Catholicorum est. Res coram Iudice summo, eoque non muto, qualem vos statuitis, sed & vocali & eloquente, Pontifice maximo acta est. Accusati Iansenistæ, ut discordes Catholicis reliquis, & quoad certas doctrinas condemnati. Acquiescunt huic Pontificiæ sententiæ, qui boni sunt. Qui secus faxint, Catholicorum in numero non censetur, unde nec Catholicis obiectari queunt. Ecce sic perennat, & re quidem necessariò, concordia Doctorum Catholicorum, quia Iudicem, qualem diximus, habent, distinctè & clarè pronuntiantem sententiam, si discordia incidat, & quod potissimum est, ex promissa Spiritus Sancti assistentia, cum paris licet cum tuis, infallibilem. Ita in dogmatibus, id est, substantialibus fidei Christianæ placitis, advigilante hoc Pastore Iudicéque supremo, discordia locum non invenit, nec potest. Ita in confusionem non nostram, sed tuam tuorúmque Iansenistas attulisti, dum perpetuæ concordiæ nostræ fundamentum, quo vos caretis, velut ob oculos posuisti. Nam quæ de scientia media, quæ de immaculata Magnæ Virginis Conceptione; de definitione alia atque alia Sacramenti; de conversione vini in aquam vel asserta, vel negata, de absolutione moribundi sub conditione &c. Catholicis pag. 37. & seqq. obiicis, probaréque vis hoc pacto discordiam Catholicorum in dogmatibus fidei, ô quàm puerilia sunt, quàm ieiuna, protritáque, quámque Theologo, si unquam talis fuisti, & refutatione ipsa indigna! In his enim omnibus illud Pauli Apostoli (an & hunc carpet Momus?) valere aut non nescis ipse, aut ignorantissimus es: *Quilibet in suo sensu abundet.* Ad Rom. 14. 5. Neque tamen hæc ipsa quantumuis friuola tu sine mendaciis (pudet loqui, quod te facere non pudet.) potes commemorare, infelix Tremelli, postquam scilicet iis te adiunxisti, *qui ponunt mendacium spem suam*, Isa. 5. Nam neque Iansenistas ex inuidia Iesuitæ nos oppugnauimus, aut accusauimus, quæ tua calumnia est pag. 35. neque PP. Dominicani nos ceu Pelagianos, neque nos illos ut Caluinianos damnamus, ut tu fingis. Excidunt per calorem disputationis subinde dicta huiusmodi: hæc sententia Pelagianismum sapit, hæc Caluinismum: quæ exercitationis gratiâ, non calumniandi animo dicuntur. addis Tomum Suarezii de gratia, in fraudem legis & prohibitionis Pontificiæ à PP. Carmelitis instigatione & procuratione Iesuitarum editum fuisse; sed qui id probas? Affirmas insuper omnem de dogmatibus fidei doctrinam humano solùm apud Catholicos Doctores ingenio niti. Iterum sciens fallis, quod mox §. ultimo patebit. Totam de Iustificatione doctrinam ais philosophicam esse. Iterum Cretizas. Humanis & philosophicis exemplis illustrant doctrinas eiusmodi Catholici, non fundant, fundant verò in

scrip-

scripturis sacris, & Generalium atque approbatorum Conciliorum Canonibus, quos scripturis ipsis (obganniatis licet heterodoxi vos) rectissimé æquiparamus, scriptura ipsâ hunc Catholicorum sensum luculentè confirmante Actor. 15. v. 28. Quæ de utraque specie pag. 39, commemoras, itidem fraudulenter commemoras. Non post Pontificum Decreta, sed Apostolorum, & ab initio Ecclesiæ liberè Christiani vel utraque specie vel unicâ semper sunt usi, ad quod sequuntur & spectant decreta Pontificum, quod quidem vobis millies est demonstratum. quæ tu verò de barbis rusticorum & mystacibus affers, iis risum solùm moues ex composito, quod parasitastri est, nihil autem probas, quod Theologi foret.

Ceterum mirari satis non possum, quoties à Lutheranis obiectari nobis discordiam in dogmatibus fidei vel audio vel lego. Nec festuca quoad hoc est in oculis Catholicorum (quæ DEI est gratia) quam extrahatis, & trabs est in oculis vestris, (ein Drem NB.) quam vix bijugi extrahant. Vos, vos inuicem ob notas in grauissimis fidei articulis discordias hæreticorum nomine palam in concionibus & libris vosmet mutuò cohonestatis, Calixtini Hülsemannicos, & hi illos &c. Nulla apud vos vrbs est alteri in dogmatibus ex toto concors atque congruens, imò vix familia, quæ paulò pluribus capitibus constet. Nec fieri omnino aliter potest apud acephalos, quales vos estis, si præsertim arrogantia nulli cessura accesserit, & illud Lutheri vestri Symbolum præclarum, miserandorum scilicet, hæreticorum proprium.

CEDO NVLLI.

Certè non aliam sæpius resipiscentiæ suæ caussam Neophyti nostri afferunt, cum deserto Luthero Catholicam amplectuntur, quàm pudendam discordiam vestram, ii præsertim, qui cum Ithacensi Heroë multorum mores viderunt & vrbes. Nolite ergo maculam vestram aliis velle allinere, sed ipsi potius eam bono vestro æterno expurgate, & unitatem fidei unà cum vera sanctitate apud unam, sanctam, Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam, quæ sola nostra est, quærite.

§. VII.

Miserabilis Tremellij Theologia (qua probare nititur fallibilem infallibilitatem doctrinæ Catholicæ) post examinatam eius Poëticam Dialecticam, & Historicam scientiam excutitur.

INcipis id probare velle pag. 15. §. Dises erweiset & argumenti quidem tui summam ita proponis.

Papistica Ecclesia infallibilitatem suam probat non ex verbis scripturæ (iam incipit Theologus poëtari.) *Sed primùm quidem ex Philosophico Syllogismo* (poetatur iterum Theologus noster) *Deinde ex Traditionibus* (Iterum, ac tertiùm.) *Tertiò*

ex

ac Doctoribus Ecclesiæ (addit verò in contextu, *ex Conciliis quoque Ecclesiæ*) hæc prima Tremellii veritas est. *Quartò ex Theologis suis. Quintò ex Historia Ecclesiastica; quæ omnia fallibilia & erroribus obnoxia sunt*, si diis placet. Hucusque Tremellius. ℞. Quomodo Catholica Ecclesia nostra probet infallibilitatem dogmatum suorum, postea breuiter, sed exactè spectabimus. Nunc tuas insertas Theologicas figmentis poëticis ubique permixtas, bonâ veniâ tuâ (*quoniam rogasti nos*) examinemus, & si possumus, numeremus.

Ais primò infallibilitatem doctrinæ nostræ nos ex nullis scripturæ verbis demonstrare, falsum dicis, ut patebit postea, cum scripturarum tibi affatim admetiemur.

Ais 2. Primam atque primariam probationem nostram niti Philosophico solùm Syllogismo, quem facis primum Catholicorum argumentum, & formas eundem in Catholicorum persona pag. 16. hunc in modum.

> Quilibet legitimus Petri Successor est verum caput Ecclesiæ, iuxta illud Christi : *Tu es Petrus, & super hanc Petram &c.*
> Alexander septimus est legitimus Successor Petri.
> Ergo est verum Caput Ecclesiæ.

Nunc excutiamus. Tu hunc Syllogismum Philosophicum vocas, Tremelli? Tam ergo subitò rudis ex toto atque indoctus effectus es, postquam discessisti à nobis, ut inter Philosophicum & Theologicum Syllogismum distinguere iam nequeas, cum non different minus, quam astra & terra à se inuicem discriminentur?

Ponis ipsemet, aut certè pateris poni à nobis Maiorem, ut vocamus, propositionem ex illo Matth. 16. *Tu es Petrus* &c. quæ utique est reuelata. Huic reuelatæ superstruis duas reliquas, quarum altera, Minor scilicet, est non reuelata (*Alexander VII est legitimus Successor Petri.*) An hic Philosophicus est Syllogismus, Tremelli, ut tu asseris, in cuius Antecedente una reuelata inest cum alia non reuelata propositione, uti hic tuamet confessione inest? Heus ad pistrinum cum Theologastro hoc. Nam si nescisti hæc, indoctissimus es; Si dissimulasti, malitiosissimus.

Quòd autem ex Logica tantum meministi adhuc, scilicet Conclusionem sequi partem debiliorem antecedentis, quæ quidem pars debilior in Syllogismo Theologico ast propositio non reuelata (quod non diffitemur) indéque infers conclusionem Theologicam, quæ nos nitamur, sequi naturam propositionis non reuelatæ, adeóque fallibilem esse, pro quantum Dialecticæ & Theologicæ eruditionis ostentas! volo dicere, quàm peccas multipliciter! Primum enim Conclusione Theo-

logici

logici huius Syllogismi neutiquam nitimur nos Catholici, sed expressis scripturæ verbis post admetiendis. Quod si nescis, iterum indoctus es; si dissimulas, iterum malitiosus. Deinde meminisse potes distinctione unica, eáque notissima totam hanc dubitationem de fallibilitate conclusionis Theologicæ rectissimè solui à Theologis nostris, quæ distinctio talis est:

Conclusio Theologica ut deducta fallibilis est, & sequitur partem debiliorem, non item ut explicata.

NOsti, quia legisti. Nosti, quia in scholis nostris in Materia de fide scripsisti. Nosti, quia utique priuato studio scripta hæc tua excoluisti. Cur dissimulas? Intelligis tu distinctionem, ut adeo explicatione mea ulteriori non utique egeas: aliis non doctis vix longissimo verborum tractu explicem. Sed nec illud potes ignorare, Conclusionem Theologicam ut deductam ex una reuelata, & altera non reuelata propositione, etsi ut sic fide diuinâ certa non sit, esse tamen firmiorem, certioremque, quàm sit quælibet cuiuscumque scientiæ humanæ etiam Mathematica demonstratio, ut adeo quæ per conclusiones Theologicas scimus, maximâ quæ in humanis est, certitudine sciamus. Sed hæc subtilitatis maioris sunt, quàm ut hoc loco latiùs tractentur. Et nisi coegisses tu, non attigissem ego.

Ceterùm in tota Reuocatoria tua noueris nihil nobis benigniorem & uberiorem risus materiam præbuisse, quàm hunc Dialecticum Discursum & Incursum tuum, idque duas ob caussas. Primùm enim mirabamur te in Concione Germanica ad ciues Stralsundanos habita, quorum partem maximam illiterata plebes conficit, ex Logica argutari voluisse. Ut arrexerint aures sartores, & fartores, cerdones quoque & piscatores Stralsundani ad penitus peregrinas voces sensúsque ex Peripato allatos? ut plauserint tibi ob non intellectas argutias istas? In hoc itaque iudicium tuum plures desiderauimus, & te toto splene, fatebor, semel risimus. Altera risus materia illa erat, quod Prædicans Lutheranus, qualis tu modò es (an non erubescis hoc dicto? utinam ad salutem!) ex Logica nos impeteret, & Syllogismorum regulis alia exspectantes omnia externaret: ad hæc amenta historica ex epitomatoribus intorqueret &c. ac non potius meris, & in cumulum congestis, aptis ineptisúe (quid refert?) scripturarum locis nos pauefaceret. Ita enim cogitabamus, ita & loquebamur: Si ego, vel de Societate nostra alius quicumque tale scriptum contra vos in dogmate quodam fidei controuerso vulgassemus, an non retulissemus hoc counitis continuo à vobis? Apage sophismata hæc. Quid nobis cum Dialectica, regulisque Logicæ tricatio est? Scripturas volumus: Verbum DEI efflagitamus. Habes cur riserimus; nempe, quia nec unum scripturæ locum notus Lutheranorum, & subitò tam celebris, quem Miraculis suis ipsi annumerant, Prædicans

dicans attulit, ab ipsa pagina 15. ubi disputare incipit, usque ad finem. Quòd verò ridemus nos, tui, si legerint, indignabuntur.

Explosimus siue malitiam, siue imperitiam Tremellii, Syllogismum Philosophicum à Theologico siue non valentis, siue non volentis distinguere. Nunc vim & energiam argumenti pag. 15. ab eo positi exploremus.

Ais ponere nos ceu Iudicem Ecclesiæ infallibilem quemuis legitimè electum Pontificem Romanum, ut Alexandrum VII. Innocentium X. &c. neque tamen certos esse nos ullo modo, Alexandrum VII. verb. gr. esse legitimum Pontificem, cùm nullibi id extet reuelatum in scriptura, sicuti extat de S. Petro. Dato ergo Petrum fuisse Caput Ecclesiæ infallibile, propter expressam in scriptura reuelationem de Petro, non tamen idem continuò dici posse v. g. de Alexandro VII. deficiente scilicet scripturâ, & reuelatione diuinâ de Alexandro.

O argutissimum argumentatorem! An omnia in particulari, imò in indiuiduo scriptura sacra necesse habet exprimere vel asserere, quæ credenda nobis sunt? An non satis particularia ista in uniuersalibus, vel quasi uniuersalibus scripturæ propositionibus ceu inclusa intelliguntur? Explico clarissimè, & quidem iis exemplis, quæ tu mihi suppeditas. Age, dic. An non verum, & certum de fide est, me teo eri vi legis Evangelicæ te Tremellium, etsi modò hostem nostrum, in particulari tamen & indiuiduo, (Latiniùs diceremus: sigillatim) amare? Ubi verò Tremellius sigillatim in scriptura expressus est? Ubi Ergo: *Diliges* Tremellium, etsi hostem tuum, sicut teipsum? An non satis est ad hoc illa uniuersalis scripturæ præceptio: *Diliges proximum tuum sicut teipsum*: Item: *Diligite inimicos vestros*? In quibus generalibus & reuelatis quidem propositionibus atque vocabulis tu non aliter intelligeris inclusus, ac si nomen tuum scriptura sigillatim expressisset. Nam & proximus es, & inimicus nomini nostro. An negas?

Rursus, an non ex fide certum est, te Tremellium, etiam sigillatim esse redemptum à Christo, ita quidem, ut si quis id de te etiam solo negaret, hæreticus fieret? Ubi verò Tremellius in scriptura est expressus? Ubi hoc de eo sigillatim reuelatum? An propterea Tremellius redemptus non est? & quomodo probarem neganti alicui te redemptum esse? An non tali Theologico Syllogismo?

Omnis homo est redemptus à Christo 1. Pet. 1. 8. &c. Tremellius est homo. Ergo Tremellius est redemptus à Christo.

Ecce ista Conclusio, ut explicata hoc Syllogismo Theologico, est de fide, & tamen Tremellius, qui secundam & tertiam facit propositionem, an in scriptura uspiam est expressus?

Eadem

Eadem ratione (ut ad propositum redeamus) necessarium neutiquam est, ut hic Innocentius X. hic Alexander VII. nominatim in scriptura expressi sint, sicut Petrus (quod tu imperitissime flagitas, peculiarem scilicet de hoc illóue Pontifice reuelationem) sed sufficit, ut in ipso Petro, ceu stripe, virtualiter, ut loquimur, velut legitimi ipsius successores includantur, quales omnes sunt, & à verè intelligentibus habentur, qui ab uniuersa Ecclesia velut tales, id est, velut legitimi successores sunt recepti. quæ omnia erunt clariora paulo post ex §. ult. obi demonstrabitur, quomodo in illis propositionibus: *Tu es Petrus* &c. Matth. 16. Et *Pasce oues meas.* Ioan. 21. omnes S. Petri legitimi successores, atque ita etiam Innocentius X. Alexander VII. &c. sint inclusi.

Et hæc sunt, quæ tu contra primum Catholicorum argumentum, quod esse vis Philosophicum Syllogismum, imperitè, ut ostensum est, & falsò obiecisti; falsò quidem, quòd asseras, nos Syllogismo taotùm philosophico niti, nullà autem scriptura, cùm totum fundamentum nostrum scriptura sit, quam solùm talibus Syllogismis explicamus & euoluimus; imperitè autem, quòd Syllogismos, qui ex toto Theologici sunt, tu philosophicos Syllogismos, ad fucum faciendum, ausis appellare. Ita orditis pessimè, mi Tremalli.

Secundum Catholicorum argumentum quod ex opinione Tremellij est de Traditionibus, quàm miserabiliter ab eodem Tremellio oppugnetur.

PRogrederis exin, aisque pag. 17. §. mellen ſic &c. alterum argumentum Catholicorum ex Traditione desumi, quando scripturæ nullæ suppetant. Rursum non falsò solùm, sed & imperitissimè tu ista. Quis enim Theologorum Traditiones adhibet, cum expressas ad manum scripturas habet? Quis mysterium SS. Triadis, quis Incarnationem Christi, quis virginitatem perpetuam Beatæ Virginis &c. ex Traditionibus probat, cum ei scripturæ abunde sufficiant? Traditiones tunc solùm & rectissimè nos Catholici adhibemus (quin & hæretici, idque re necessaria) cùm expressis scripturæ verbis in aliquo fidei articulo deficimur, ut non rarò deficimur. Ita ex sola traditione credimus S. Matthæi Evangelium verum Evangelium esse, S. Bartholomæi, quod olim circumferebatur, non esse. An negare audetis? Fallis itàque, sciens quidem, cùm ex Traditionibus probari à nobis Infallibilitatem nostram asseris. Nemo Catholicorum hoc argumento unquam usus est, nemo sapiens utetur, cùm scripturæ plurimæ pro infallibilitate hac, præsto nobis sint, quas tibi infra admetiar, ut duplicem falsitatem, quam hic committis, ostendam omnibus, quarum prima est nos pro infallibilitate nostra demonstranda scripturis destitui; altera, nos scripturarum loco Traditiones afferre. Quod verò addis pag. 18. &

generatim contra Traditiones, omnium scilicet hæreticorum more, insurgens asserere audes, Traditiones nullam habere infallibilitatem ex scriptura, neque scripturis ipsis æquiparari posse, id illiteratis tuis persuaseris fortassis, qui temere vobis credunt omnia, etsi absurdissima sint; aliis siue malitiam, siue inscitiam tuam, quas perpetuò misces, ridendam propinabis. Si enim Traditiones, siue verbum DEI non scriptum, (quod idem est) verbo DEI scripto non æquiparantur, quomodo igitur, aut cui prima, eáque sanctissima, vobis etiam testibus, Ecclesia credidit, antequam ullum DEI verbum scriptum, siue scriptura sacra extaret (& primis decem annis nulla extabat, ut constat inter litteratos.) An non Traditionibus credidit, quæ solæ extabant? quis negauerit, nisi stolidus? Si autem Traditiones legitimæ scripturis non æquiparantur, quomodo rectè & securè credidit? Si etiam Traditiones nullam firmitatem ex scriptura obtinent, ut tu falsò iactas, cur ergo D. Paulus scripsit 2. Thesal. 2. 15. *Tenete Traditiones, quas didicistis siue per sermonem, siue per epistolam nostram*? Atque hæc de secunda Catholicorum, ut tu perhibes, argumento pro infallibilitate sua, à te perperam & imperitè proposito. Profectò magnam inibis à tuis Lutheranis gratiam, & auctoritatem tuam in immensum hac ratione augebis. Videamus de tertio.

Tertium Catholicorum argumentum, quod est de Conciliis, quam eneruiter impugnet Tremellius.

TErtium Catholicorum argumentum, quod est de Conciliis, quo stabiliri à nobis Ecclesiæ nostræ, & Capitis eius infallibilitatem iam non ex falso asseris, Tremelli, hoc, inquam, tertium argumentum nihilo proponis & oppugnas peritiùs, sed ita, ut risum mouere possis doctioribus, imò solâ ratione utentibus, aut potius miserationem. Ita eneruiter disputas, ita nec verbo unico urges aduersarios tuos, quod ostendo.

Probandum tibi hoc loco erat nihil nos Catholicos præsidii à Conciliis habere (hic enim rhodus, hic saltus erat) tu verò alium longè saltum facis, & alterâ continuò lineâ incipis argumenti loco calumniari Patrum in Conciliis congregatorum cunctationem, in Proiecto, ut vocas, Concilii conficiendo, & Pontifici submittendo. Quid istud ad propositum tuum, obsecro, facit? imò contra illud facit, inconsiderate Tremelli. Laudatissima, in re tanti momenti, cunctatio est. Non scribuntur Conciliorum Decreta perpetuis per Ecclesiam valitura temporibus eâ inconsiderantiâ, quâ Stralsundiana hæc conciuncula tua conscripta, an effusa? est. Ipse quoque tu tantilla in re cunctari debueras amplius, & Proiectum dicendorum à te multò studiosiùs facere, ne partus tam immaturus, solâ inconsiderantiâ obstetricante, Lutherano utero tuo effunderetur. Deinde quanta, & quàm admirabilis

argu-

argumenti Tremelliani vis est, quæ talis est! Patres in Conciliis collecti cunctantur Projectum conficere decernendorum. Ergo à Conciliis pro sua infallibilitate nihil præsidii habent Catholici. An non delirasti ex morbo tuo, cum hæc scriberes?

Progrederis posthac, & eâdem efficacia rursus argumenti loco inuectiuam instituis in scholarum Catholicarum diuersitates, Nominalium, Thomistarum, Scotistarum, Iesuitarum &c. unde concludis, aut ego potius tuo loco id facio, à tam diuersis scholis non nisi diuersa quoque & contraria in Conciliis, ubi scholæ hæ conuersant, decerni posse. Rursum, mi Tremelli, paroxysmus te tuus concutit, & excutit mentem. Quàm enim putidè rursum hæc dicuntur, & nequicquam ad propositum tuum! An enim de omnibus etiam antiquissimis Conciliis, an tantùm de postremis ista disputas? Si de omnibus, ut necesse est à te fieri, si quid probare vis contra Concilia Catholicorum, obsecro te, Tremelli, ut dicas nobis, primo Concilio Nicæno, Constantinopolitanis omnibus, primo & secundo Ephesino, Chalcedonensi, aliisque antiquissimis Conciliis quis Nominalium interfuerit, quis etiam Thomistarum, Scotistarum, aut Iesuitarum? quæ ergo vis est in hoc argumento tuo, quo Concilia omnia euersum is? Si verò de posterioribus Conciliis, quale Tridentinum fuit, intelligi vis, contra experientiam Lutheranorum omnium asseris Patres ex his scholis potissimum congregatos concordes esse non posse. Sensistis, malo vestro, imò, nisi obstaret pertinacia, bono vestro æterno, sensistis, inquam, mei Lutherani, quàm scholæ hæ in Tridentino collectæ neque tunc discordauerint, cùm unanimi sententia vestros errores damnarunt, neque tunc, cùm Catholicas doctrinas concordissimis suffragiis stabiliuerunt.

Frustra etiam in illa tua obiectione velut triumphare videris, quæ est, non conuenire dictas scholas in re momenti præ omnibus maximi, an scilicet Papa supra Concilium sit, aut è contrario Concilium supra Papam. Item, an labi in hæresin circa aliquem fidei articulum Pontifex noster possit, & eandem hæresin publicè docere, credendámque fidelibus proponere, an contra non possit. Quid igitur de reliqua ipsorum concordia sentiendum sit? Ita Tremellius meus.

Expedio méque, téque hoc loco, quàm possum, breuissimè. Nam si quæstiones has ad viuum resecare vellemus, libro foret opus, quem neque tu desideras, neq; ita otiosus ego hoc tempore sum, ut scribam.

Aio itaque primò, idque ex sensu verè Catholico. Pontifex summus hæresin omnino nullam docere ex cathedra potest, aut credendam decernere. Ita hodie Theologi Catholici omnes, Nominales, Thomistæ, Scotistæ, Iesuitæ. Si qui, iique pauculi (quorum nonnullos etiam tu recenses pag. 19.) olim contrarium docuerunt, improbabiliter docuerunt: habetúrque hæc sententia ipsorum modò temeraria, erronea, & hæresi proxima. Ita Card. Bellarm. l. 4. de Rom. Pont. c. 2. ad fin. Nec præiudicare aut possunt, aut debent pauculorum sententiæ, maximè im-

proba-

probabiles & nouæ, suffragiis contrariis aliorum omnium, uti in dicasteriis, sic & in scholis.

Aio secundò, neque illud hodie controuersum esse apud DD. Catholicos, an Papa sit supra Concilium, an è contrario Concilium supra Papam. Conuenire enim scholas nostras in eo, ut doceant, Papam esse supra Concilia vel ex eo intellige, quòd concorditer tradant omnes, nullius Concilii Canones aut debere, aut posse recipi, nisi à summis Pontificibus approbatos, cùm contra Pontificum summorum Decreta Conciliorum approbatione nihil egeant. Et verò Concilia ipsa ita sentiunt, dum approbandos Canones suos Romanis Pontificibus perpetuò submittunt. An ergo nunc dubium ullum, aut opinionum diuersitas ulla relinquitur, an Romanus Pontifex sit supra Concilia, cùm ipse sine Conciliis, præuiâ tamen requisitâ in Domino diligentiâ, quâ Roma semper est usa, statuere possit circa dubia fidei, quæ videntur (idque ita egit tribus trecentis annis, quibus Concilia nulla sunt acta.) cùm è contrario Concilium quodcumque statuere similia sine summo Pontifice non possit. Dixi circa dubia fidei. Nam circa Iurisdictionem diuersa quæstio est, an scilicet etiam quoad Iurisdictionem Pontifex supra Concilia sit, ita ut à Concilio nullo abdicari Pontificatu suo possit; an verò quoad hoc, si malè videretur gubernare Ecclesiam, sub Conciliis sit, ita ut ab eis abdicari queat: hæc, inquam, sola quæstio de Iurisdictione controuersa est, sed quæ nihil pro te facit, Tremelli. Et verò hodiéque illa vincit in scholis sententia, quæ docet abdicari eum non posse nisi volentem atque consentientem, iuxta illud antiquissimum pronuntiatum Sinuessani Concilii: *Summa sedes à nemine iudicatur.* Quod Theologi nostri non dicunt tantùm, sed & probant. Ecce concordiam vobis non imitabilem Scholarum Catholicarum, ut in aliis dogmatis, ita & in isto de SS. Pontificibus & Conciliis, quod tu imperitè negabas.

Quid porro obiicis hoc loco Tremelli? Quidquid sit, inquis pag. *19.* de Conciliis istis, siue Romano Pontifici infallibilitatem hanc tribuant, siue negent, nullum ex Conciliis argumentum solidum pro infallibilitate Romani Pontificis adduci idcirco potest, quòd pro ipsis Conciliis & eorum auctoritate infallibili nihil omnino in scriptura sacra inueniatur. Ita audacitèr, imperitorum more, Tremellius. Conquerar primùm pauca, post respondebo. Miseret inprimis plebis uniuersæ Lutheranæ, quæ toties ista ex Præconibus suis hac in parte fallacissimis audit: De hoc nihil uspiam in scriptura extat, sed mera hominum inuenta & nugamenta sunt v. g. De primatu Petri nec verbum in scriptura inuenias; de purgatorio itidem nihil, de inuocatione sanctorum minus nihilo, uti & de mercede bonorum operum &c. Ita misérum dementanda miserrima plebecula est, ita in erroribus retinenda. Hanc artem iam callet Tremellius meus. Nihil, inquit, uspiam in scriptura de Conciliis extat, aut de auctoritate eorundem. Quid si autem pro

Con-

Conciliorum approbatorum auctoritata irrefragabili non tria quatuórue scripturæ loca, sed tres quatuórue scripturarum eiusmodi Classes adferre continuè possim? Et vellem & possem, si opusculi huius ratio pateretur. Indico tamen in præsens, ubi inuenturus sis quatuor diuinorom eiusmodi Testimoniorum velut contubernia & classes. Adi Card. Bellarm l. 2. de Conciliis, c. 2. cuius iste titulus est.

Concilia Generalia confirmata errare non posse ex scripturis demonstratur.

Lege, expende, & si potes, refuta; & ne velis posthac pro fulcris miseræ fidei, quam modò arripuisti, tam apertis mendaciis uti, neque in hoc alios imitari.

Illud quoque non videbatur prætereundum, Tremellium, dum contra Conciliis disputat, prælongam ob toleratos à Principibus Catholicis Iudæos, non toleratos contra hæreticos querimoniam pag. 20. & seqq. texere. Quàm aptè, quàm in loco & tempore? Iudæi tolerantur Ergo Concilia nihil iuuant Catholicos. Geminum est, quod eàdem paginà ex Alberto Magno contra Pontifices Romanos adfert, ut probet Concilia nihil pro Catholicis facere. Quod itidem tam extra rem scopúmque est, ut nihil magis. Refutemus risu, quando alio opus non est, quod prudentium Lectorum quilibet, ipse, si legat, fatebitur. Ceterùm si nosse compendio vis, cur tolerentur Iudæi à Principibus Catholicis, hæretici in ditionibus eorum non tolerentur, rem dicam breuissimè. Iudæi quietiores sunt; turbas nullas cient; nullas animas seducunt; adhæc conuersionis suæ ad Christum certissimum à scriptura sacra habent testimonium, Rom. 9. v. 27. & alibi. Ob hoc tolerantur.

Subiungis Iudaicæ tuæ dissertationi, argumentum, ut vocat, secundum Tremellius pag. 22. & ipsum tremendum Catholicis, quod est tale. Videri incredibile, & prorsus adynaton, ut qui hodie Cardinalis sit fallibilis, eras in Pontificem electus subitò infallibilis efficiatur, cùm constet doctrinæ nec micaro ipsi per hoc adiici; idque eredit Pontifices ipsos, si rogentur, confessuros. Hæc Tremellius, ô quàm albæ in hoc mentis argumentator! Si miraris hoc tantopere, mirare & illud D. Petrum pridie electionis suæ piscatorem fuisse indoctum, & illiteratum, & fallibilem; ipsà verò die, quà electus est in Ecclesiæ caput, etsi naturalis doctrinæ ipsi nihil accesserit, eo tamen fuisse priuilegio, & continuò quidem præditum, ut in decisionibus suis errare iam non posset. An in doctrina Pontificis, & multiplici scientia fundamus, aut fundauimus aliquando infallibilitatem nostram, inconsideratissime Tremelli, ac non potius in assistentia promissi Spiritus Sancti, & sponsione illa Domini: *Ego rogaui pro te, Petre, ut non deficiat fides tua.* Luc. 22. ut S. Leo infra citandus, aliique explicant? Sed nimirum iterum aliena à ratione æger noster loquitur. Misereamur.

Post

Post has paginas, vigesimam scilicet secundam & tertiam, inuenio planè nihil, amice Lector, quod refutatione ulteriori vel egeat, vel dignum videatur. Nam quæ deinceps pag. 24. affert ex historiis contra Romanos Pontifices, uti & illa, quæ deinceps contra Theologos nostros veluti discordes; postremo quæ contra Societatem IESV infercit in conciunculam suam, ea prioribus §§. refutata sunt ut opinor, satis, & quàm vellet Tremellius, copiosiùs. Nisi fortè quis ad omnes manifestas calumnias responsum à me exigat, qualis est v. g. illa pag. 38. vendi Romæ magno ossa sanctorum, uti alibi ossa piscium &c. si quis, inquam, exigat, hæc sigillatim refutari à me, is imponat mihi graue onus, ut scilicet actum agam. Hæc enim talia semet refellunt, statimque apparent ægri hominis deliria esse.

Restat ergo solum §. ultimus, in quo sententiam nostram Catholicam de infallibilitate nostra producamus Lectoribus, quos rogo, ut attentis animis, præsertim si Catholici non sint, accipiant, profutura forsitan (ô det Deus?) ad salutem. Nec enim credo aus me, aut alium quemuis scribere posse aliquid, quod ipsis salutarius, ut expendenti clarum fiet.

§. Vltimus.

Catholica sententia de Romani Pontificis, seu Capitis Ecclesiæ, ipsiusque Ecclesiæ Infallibilitate, & einsdem sententiæ Fundamenta.

I. Fundamentum ex Scriptura Sacra.

POtissimum fundamentum cum aliis præstantissimis viris constituo in illa Christi D. Sententia, Ioan. 21.

Petre, pasce oues meas.

Aio hoc textu res duas momenti maximi virtute includi. primò omnes Romanos Pontifices, qui S. Petro legitimè successerunt hucusque, & deinceps succedent usque ad finem mundi: Deinde promissionem Christi non soli S. Petro factam, sed omnibus etiam legitimis successoribus Petri, de Infallibilitate in dirigendo per doctrinas sanas grege Dominico; atque ita constitui hoc textu sacerrimo Romanos Pontifices non tantùm ut futura post Petrum Capita Ecclesiæ uniuersæ, sed etiam ut Capita Infallibilia, quod iuuante spiritu Christi, quem humillimè inuoco, ita clarè ostendere aggredior.

In hoc dicto Christi: PASCE OVES MEAS: inesse potest duplex sensus, de quo deinceps deliberandum erit, quis eorum Bonitati, Prouidentiæ & Charitati Christi in Ecclesiam & ouiculas suas conformior sit. Primus sensus potest esse iste.

Petre,

Petre, cùm primùm ego terras reliquero, & ascendero in cœlos, tu esto visibilis Pastor gregis mei universi, atque ita Caput Ecclesiæ meæ, quamdiu viuis. Hunc tu gregem defende contra incursantes lupos strennè atque fortiter, neque patiaris, quantum à te est, ut vel una ouicula aberret ac pereat. Ubi verò tu mortuus fueris, coelòque mecum receptus, relinque sanè sine alio Pastore ouiculas meas ipsæmet regant se deinceps atque pascant, ut volunt, & tueantur se contra lupos, ut possunt. Verbo, Cura tua pastoralis definiatur vita tuâ; eâ exspirante exspiret etiam ipsa. Haberis sensum primum, qui dicto Domini nostri tribui possit.

Alter sensus esse potest, qui sequitur. Petre, quamdiu tu quidem inter mortales viuis, pasce oues meas uniuersas per temet, & in propria persona fideliter atque fortiter. Contra lupos, & quæuis pericula tutare. Caue vel unica pereat, quantum à te est, aut lupis in prædam cedat &c. Ubi verò desieris viuere in hoc mundo, relinque pastoritium pedum, potestatem ac solicitudinem tuam, & commenda alteri post te digno aptóque, & hic rursum alteri legitimè eligendo, atque ita deinceps usque ad finem mundi, qui pascant oues meas, sicut tu prior pauisti, fortiter, fideliter. Ego verò vobiscum sum usque ad consumationem seculi, & in illud usque tempus per te & successores tuos regere volo Ecclesiam meam &c. Quæritur nunc quis horum sensuum sit bonitati, prouidentiæ, sapientiæ atque Charitati Optimi Pastoris Christi congruentior? quis ouibus conducibilior? quis conformior rationi? utique ultimus & posterior. In hoc autem ultimo sensu, includuntur, ut vides, in hoc dicto Christi: *Pasce oues meas*; omnes S. Petri successores legitimi usque ad finem mundi, ut sint & ipsi Pastores supremi, sicut fuit Petrus, & Capita Ecclesiæ, sicut Petrus. Et hoc primum illud est, quod latere dixi in hoc Domini dicto, scilicet omnes S. Petri successores legitimos.

Venio nunc ad alterum de duobus, & ostendo hoc eodem dicto promitti non soli Petro, sed & omnibus eius successoribus Infallibilitatem directionis circa gregem Dominicum per doctrinas veras & sanas; quam veritatem iterum eruo ex duplici sensu, qui verbis Domini potest inesse. Primus sensus itaque potest esse hic. Petre, pasce oues meas tum per te, quamdiu viuis, tum per successores tuos à morte tua, pro libitu tuo, itemque pro sapientia & prudentia tua. Ego me non misceo pastoritiæ vestræ, nec peculiarem aliquam de cœlo assistentiam promitto, sed permitto vestræ curæ, & prouidentiæ omnia; In salubria, an venenata pascua doctrinatum deducatis; errare patiamini ouiculas, an ab errore reuocetis, id arbitrii vestri sit. Ouicularum tamen animas de manibus vestris requiram &c. An verò primus hic sensus bonitati optimi Pastoris ullo modo conuenire videbitur, ac non potius iste secundus? *Pasce oues meas, Petre*; Sed non nisi pascuis sanis & salubribus, id est, non nisi doctrinis sanis, à me spiritúque meo Sancto acceptis, sicut ego paui. Quia verò ad gubernandum tantum gregem, & contra tot incursuras, quas præui-

deo, bestias, sapientia & prouidentia vestra sufficere nequaquam potest, ego vobis peculiariter cum Spritu meo Sancto assistam; ego promissionem illam meam implebo, ut portæ inferi, qui sunt lupi infernales, Errores, hæreses &c. nunquam vel contra te præualeant, vel successores tuos pascua conseruabo semper salubria; venenis infici nunquam sustinebo &c. An non hic alter sensus verissimus est, & bonitati diuinæ Christi unicè conformis? Certè non pascit gregem, qui inficit, qui in prædam lupis prostituit, sed perdit.

Hic autem animaduertis, quisquis non sponte es cæcus, si verba Christi hos secundos sensus efficiant, includi in illis primùm omnes S. Petri successores; deinde iisdem verbis non constitui tantùm Capita Ecclesiæ uniuersæ, sed & infallibilia Capita, contra quæ nullæ inferorum portæ unquam sint præualituræ; talia scilicet, quale S. Petrus fuit. Qui aliter explicat, prouidentiæ diuinæ ingentem iniuriam facit. Quin illud audeo sine temeritate ulla dicere, in tempora S. Petrum insecutura magis necessarios fuisse Ecclesiæ summos eiusmodi, & infallibilis auctoritatis Pastores, quàm tempore ipso S. Petri, cùm & plures, & multò validiores hostes ac lupi posterioribus seculis gregem Domini incursarint, quàm vel temporibus S. Petri, vel quæ S. Petro propiora erant, ut historia Ecclesiastica satis supérque legere volentem docebit. Quod si plura S. Scripturæ loca desideras pro infallibilitate tum S. Petri, tum successorum eius, cape secundo loco illud Math. 16. iam indicatum: *Et portæ inferi non præualebunt aduersus eam*, scilicet Ecclesiam. Si verò falli posset & exerrare in dogmatibus siue Petros in se, siue in successoribus suis, imò si in unico falli posset, iam utique præualerent portæ inferi aduersus eam, propagarent enim errores suos in omnem, quis dubitet? Ecclesiam, errantes pastores, quemadmodum Caput in membra sua noxios humores, si iisdem abundet, dispensat.

Cape tertio loco illud Luc, 22. *Ego rogaui pro te, Petre, ut non deficiat fides tua; & tu aliquando conuersus confirma fratres tuos* Quæ verba sancti Patres, & scripturæ interpretes non de solo Petro, sed etiam successoribus eius, rectè explicant, scilicet rogasse Christum, ut neque Petri fides deficiat unquam, neque eorum, qui post Petrum alteri futuri essent Petri, cum eadem scilicet potestate & solicitudine successores Petri. Ita interpretantur S. Leo. M. Serm. 2. de natali Apost. Petri & Pauli, & alii.

Atque hæc ex scriptura, & ore Christi, veritatis æternæ; quæ peruertere, vel, ut cum S. Petro loquar, 1. Pet. 3. *deprauare* potestis, ó miserabiles hæretici, euertere non potestis.

II. Fundamentum pro Infallibilitate ex Conciliis Ecclesiæ in Spiritu S. Congregatis.

OMnes verè Christiani Imperatores, Reges, Principes & Populi suscipiunt, sempérque

pérque susceperunt Decreta approbatorum Conciliorum, non aliter, ac *regulas fidei infallibiles*, imò non aliter ac ipsas scripturas sanctas. Ita enim Iustinianus Imp. in Authentica sua CXXXI. de Ecclesiasticis *Canonibus & Privilegiis*, §. 1. & suo & Populorum suorum nomine loquitur. *Prædictorum* (primorum scilicet quatuor, quæ ibidem enumerauerat.) *Sanctorum Conciliorum Decreta perinde ut sacras scripturas suscipimus, Canones, ut leges custodimus.* Atqui Decreta hæc omnia atq; Canones firmitudinem hanc suam, & infallibilitatem tantam, ita ut mereantur etiam sacris scripturis, quæ utique ex toto infallibiles sunt, æquiparari, accipiunt ultimate à Confirmatione sedis Apostolicæ, eiúsque Episcopi, Pontificis Romani; quod quidem Concilia ipsa humiliter agnoscunt, ideoque Confirmationem istam omnes omnium Conciliorum Patres suppliciter semper petere sunt soliti, ut ex ipsis Conciliorum clausulis patet. Unde sequitur manifestò, totam denique infallibilitatis, quæ Concilia habent, caussam in Pontifices Romanos Conciliorum istorum confirmatores, ipsis Conciliis attestantibus, refundi. Valet enim hic vulgatum illud: *Propter quod unumquodque tale, & illud magis tale.* Si itaque propter auctoritatem confirmantis Pontificis infallibilia habentur Conciliorum Decreta, ita ut scripturis ipsis mereantur conferri, magis infallibilis utique Pontifex ipse in suis Decretis erit. Et hæc demum diuina & admirabilis Hierarchia est Romanæ Ecclesiæ, quæ omnibus hæreticis, ideo exosissima, quia inimitabilis est. Sed nunc unicum ex antiquissimis Conciliis auscultemus, quomodo disertis verbis confirmet id, de quo modo nobis tractatio est. Est illud Concilium œcumenicum siue Generale sextum, Constantinopoli actum, in quo Agathonis Papæ epistola ad Constantinum Imp. recitata, & Actione 8. consensu probata est, cuius epistolæ pars ita habet. *Hæc est vera fidei regula, quam & in prosperis & aduersis tenuit Apostolica Christi Ecclesia* (Romanam intelligit) *quæ per DEI gratiam a tramite Apostolicæ traditionis nunquam errasse probatur, nec hæreticis nouitatibus unquam deprauata succubuit; quia dictum est Petro: Simon, Simon, ecce Satanas &c. Ego autem rogaui pro te, ut non deficiat fides tua &c. Hic Dominus fidem Petri non defecturam promisit, & confirmare eum fratres suos admonuit, quod Apostolicos Pontifices meæ exiguitatis prædecessores confidenter fecisse cunctis est agnitum.* Quibus verbis Concilium pro Regula fidei suscipit id, quod tenet Apostolica Christi, Romana scilicet Ecclesia; verba Christi ad Petrum, non ad eum solum, sed ad eiusdem successores omnes legitimos refert; Regula autem fidei dici nulla potest, quæ fallibilis est, & incerta, ut patet. Sed quid Concilia sigillatim adducere opus est, cùm de omnibus omnino Conciliis iam viderimus uniuersim, quid de infallibilitate summorum Pontificum, & sentiant, & consentiant? Ad tertium faciamus gradum, quod ex consensu SS. Patrum ducitur, quod maximi semper momenti meritò est habitum, adeo quidem, ut ultima Pars Libri Concordiæ non aliud, quàm Testimonia Sanctorum Patrum maximo numero

adducat

adducat, iisque suam de vbiquitate sententiam non aliâ re magis post sacram scripturam stabilire conetur.

III. Fundamentum Catholicorum pro infallibilitate ex consensu SS. Patrum & Ecclesiæ Doctotum.

EAmus per omnes orbis partes & Ecclesias, & earum sensum vel ob hoc verè Catholicum exquiramus. Prima esto.

Africana Ecclesia. Hæc ore S. Cypriani Episcopi & Martyris, itémque S. Augustini Ecclesiæ Doctoris, omnium, maximè illustrium siderum suorum, sensum animi sui his verbis prodit.

Et quidem S. Cyprianus l. 1. epist. 3. editionis antiquæ ita scribit. *Nauigare audent* (loquitur de Clericis quibusdam schismaticis Romam tendentibus) *ad Petri Cathedram & Ecclesiam Principalem* &c. *neque cogitare, eos esse Romanos, quorum fides, Apostolo prædicante, laudata est, ad quos perfidia non possit habere accessum.* Hæc sanctus, negans perfidiæ, siue errori in fide (hunc enim in perfidiæ vocabulo intelligit) apud Cathedram Petri patere accessum, aut locum relinqui.

S. verò Augustinus in psalmo contra Donati partem. Tom. 7. statim initio huius Tomi. *Numerate*, inquit, *sacerdotes vel ab ipsa sede Petri, in ordine illo Patrum; quis cui successerit videte. Ipsa est Petra* (scilicet illa Patrum successio in sede Petri) *quam non vincunt superba inferorum portæ.* Hæc S. August. qui scripta etiam sua Romanis Pontificibus emendanda subiecit, ea probaturus solùm, quæ probarent ipsi, ut videre est Tom. 7. contra 2. epist. Pelagianor. ad Bonifatium Romanum Pontificem. Neque aliter sensit tota reliqua Africana Ecclesia, sed his Doctoribus suis maximis, quis dubitet? consensit.

Asiatica & Syriaca Ecclesia. Hæc S. Gregorii Nazianzeni calamo ita scribit, in carmine de vita sua ante med. *Vetus*, inquit, *Roma ab antiquis temporibus habet rectam fidem, & semper eam* RETINET NB. *sicut decet urbem, quæ toti Orbi præsidet, semper de DEO integram fidem habere.* Hæc S. Gregorius, cuius quot in hac sententia verba sunt, tot in Lutheranos nostros fulmina volant. Ecce Roma vetus est, quæ toti Orbi præsidet, habens retinensque semper rectam fidem atque integram, quia ita decet, ita & necesse est. Alter ex Syria, Asiæ Prouincia, Præceptori suo ita subscribit, Hieronymus, inquam, S. Gregorio Naz. in Apol. contra Ruff. l. 3. *Scito*, inquit ad Ruffinum, *Romanam fidem Apostolica voce laudatam eiusmodi præstigias non recipere; etiamsi Angelus aliter annunciet, quam semel prædicatum est, Pauli auctoritate munitam* (fidem Romanam) NON POSSE MVTARI. Hæc S. Hieronymus Nazianz. studiosissimus auditor, & fidei doctrinæque ipsius hæres. Latrare nunc contra veterem Romam nostram noui hæretici, quantum vultis, quantum & potestis; negare

negate & pernegate eam præsidere toti Orbi Christiano; fidem eius sugillate; abrogate auctoritatem &c. Ridemus, nec reponimus aliud, quàm: Gregorius Theologus, Augustinus Doctor Ecclesiæ, Cyprianus Martyr, Hieronymus presbyter aliud docuerunt. Horum singuli pluris nobis sunt, ô boni, quàm Ministrorum vestrorum, pumilorum scilicet ad hos Gigantes, Centuriæ, Legiones, Myriades, scilicet formicarum, aut locustarum, quæ solem obscurare solùm densitate sua possunt quandóque, & solent, & locustæ tamen contemptibiles manent.

Europæa Ecclesia. Duos eligemus ex tot aliis, qui auro tamen & melle fluunt; auro primus, melle alter & nectare. Horum ore tam pretioso, tam & dulci Europa nostra proloquetur, quid de infallibilitate SS. Pontificum sentiat. Age, procede in medium, & loquere prior, quia & senior, & Episcopus, S. Petre Chrysologe. Ita autem infit pro Petro Petrus, pro Sancto Sanctus, pro Episcopo suo supremo suffraganeus, in epistola ad Eutychetem, postea declaratum hæresiarcham, quem hortatur, ut iudicium suum Pontifici Romano obedienter subiiciat, utpote qui veritatem fidei certam in dubiis ipsius sit eidem præstaturus. Vixit autem S. Chrysologus anno Dom. 440. cum S. Leone Magno. Epistola verò extat in 1. Tom. Concil. Chalcedonensi Concilio præfixa.

Hortamur te, inquit, *frater honorabilis, ut his quæ à Beatissimo Papa Romanæ Ciuitatis scripta sunt, obedienter attendas; quia B. Petrus, qui in propria sede viuit & præsidet*, NB. *præstat quærentibus fidei veritatem.* Hæc Sanctus. Ecce viuere etiamnum D. Petrum, & præsidere in sede Romana, præstareque omnibus, qui quærant ex animo, veritatem, tam vetustus & sanctus Pater, ante annos mille ducentos docuit. Nos mutatis solùm nominibus, re ipsâ retenta, quin hodiéque ita alloquimur Teutonas nostras.

Hortamur vos, ô serenissimi Principes, Populi gloriosi, & Reipublicæ inclytæ Germaniæ nostræ, qui Lutherum hucusque sequi voluistis, *ut his, quæ à Beatissimo Papa Romanæ ciuitatis*, Adriano VI. præcipuè; tum & aliis eius successoribus *scripta ad vos sunt, obedienter attendatis: quia B. Petrus, qui in propria sede viuit & præsidet, præstat quærentibus fidei veritatem.*

Aureum Doctorem sequatur mellifluus Bernardus Abbas. Huius quoque ore & Europa & Occidentalis Ecclesia loquatur, simúlque audiat, quæ in epist. 190. ad Innocentium ita scribit: *Oportet*, inquit, *ad vestrum referre Apostolatum pericula quæque & scandala Regni DEI, ea præsertim, quæ de fide contingunt. Dignum namque arbitror ibi potissimum resarciri damna fidei, ubi NON POSSIT FIDES SENTIRE DEFECTUM: Cui enim alteri sedi dictum est aliquando: Ego pro te rogaui, ut non deficiat fides tua?*

Cui hi non sufficiunt, videat in solum toties iam laudatum S. Matthæi locum, c. 16. *Tu es Petrus* &c. vetustissimos sacræ scripturæ interpretes, Originem, Chrysostomum

stomum, Cyrillum, alios; quos in eundem sensum verba Domini accepisse comperiet. Vnde modò sic licet arguere, quærereque: Numquid errarunt omnes isti SS. Doctores Ecclesiæ, & qui eiusdem cum ipsis opinionis fideique fuerunt, ouiculæ eorum uniuersæ, Africani, Asiani, Europæi? Si omnes in unum hoc dogma, velut propositum scopum, errauerunt (quod ridiculum dictu est, ut in simili Tertullianus c. 28 de præscript. ingeniosè expendit) ergo Ecclesia ipsa Christi errare & potuit, & errauit, quod nec hæretici considerationes asserere audent, ut post videbimus. Errat enim Ecclesia, si electissima eius membra cum Capite errant. Errant oues, si Pastores errant, quæ se totas crediderunt Pastoribus. Si autem crudelissimum sit ita loqui & sentire de Doctoribus Ecclesiæ tantis, tantisque, qui subiecti iis sunt, populis; credamus sanè, quod crediderunt ipsi; amplectamur, quod ipsi amplexi sunt, scilicet sedem Apostolicam, quæ Romana est, eiúsque summum antistitem, ob tantas Christi Domini promissiones, sicuti nunquam errauerunt in fide, sic & positâ dictâ iam Seruatoris sponsione etiam non posse errare, siue, ut cum S. Hieronymo loquar iterum, *non posse mutari*, de veritate scilicet in errores & falsitates.

IV. Fundamentum ex Ratione ipsa.

Ecclesiam illam, quæ sola saluifica est, cum Capite suo infallibilem esse debere in dogmatibus suis, ipsa quoque Ratio non tantum suadet, sed & cogit credere, & contrariam sententiam velut naturaliter refugit & abominatur. Sic enim ratiocinatur.

Primò. Si Ecclesia errare posset cum Capite suo, Christus ipse, & Spiritus Sanctus dici possent errare, quod sine ingenti blasphemia dixerit nemo. Quia enim Christus Dominus est sponsus, atque ita Caput Ecclesiæ, ad Ephes. 1. & 5. Sanctus vero Spiritus velut anima & inspirator Ecclesiæ, quam ex promissione Christi, Io. 16. docturus est omnem veritatem; Si, illa, Corpus scilicet Christi, discipula autem Spiritus S. vel in dogmate uno erraret, certè error hic sponso Capiti, & Spiritui S. Directori ac Præceptori tribui posset, ut qui non perinde, ut promissum ab iis fuerat, direxerint Ecclesiam, sed deseruerint contra fidem datam, & officium suum neglexerint: ille quidem, Christus Dominus, Pastoris; qui perpetuam præsentiam gregi suo promisisset Matth. 28. nec seruasset: hic autem Spiritus Sanctissimus villici, siue ostiarii, Ioan. 10. qui ostium ouilis Dominici malè custodisset. Ita post Tertull. c. 28 de præscript. ubi Spiritum Sanctum hoc villici nomine appellat, Card. Bellarm. lib. 3. de Eccles. c. 14. sapienter atque efficaciter.

Secundò. Sequeretur contra omnem rationem Christum Dominum non manere apud suos fideles usque ad consummationem seculi, contra ac promisit

Matth.

Matth. 18. non manere etiam Caput Ecclesiæ suæ, contra illud ad Eph. 1. & 5. non manere denique sponsum Ecclesiæ contra illud Oseæ 2. *Sponsabo te mihi in sempiternum* Si enim tota Ecclesia errare possit, atque adeo errauerit circa articulum vel unicum, vel de sacrificio Missæ, quam constat à tota Ecclesia receptam fuisse, ut de aliis sileam, iam diuortium & repudium intercessisset inter Christum & Ecclesiam, factam scilicet meretricem & fornicariam; (Nec enim talem agnoscit pro sua, sed sanctam; corruptam verò abominatur.) desiisset idem Dominus esse Caput Ecclesiæ, cùm Errantium Caput esse non possit Veritas; deseruisset quoque fideles suos multò ante consummationem seculi, imò verò paulò post desponsatam sibi in Cruce Ecclesiam. Deserit enim Pastor, qui errare & discerpi gregem suum sinit, nec interest stultis cogitationibus, & quæ sunt sine intellectu spiritus DEI. Sap. 1. aut æterna Sapientia. Ecce quot blasphemiæ emergunt ex eo, si ausis dicere, Ecclesiam & Caput eius posse errare in fide, & in errorem inducere. Tertiò & ultimò sic cum illuminatissimo Bellarmino argumentemur. Obligamur sub anathematis pœna, credere Ecclesiæ in omnibus ex illo Matth. 18. *Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & publicanus* Quam Christi sententiam secuta Concilia anathema dicunt omnibus iis, qui Decretis Ecclesiæ non assentiuntur. At si fallibilis foret in Decretis suis Ecclesia, verisque falsa miscere posset dogmata, quis etiam Deus, nisi iniquus, (quod absit) quis etiam Mundi Redemptor ac salus adstringere mortales nos, saluâ sapientiâ & iustitia sua queat, ut sub interminato etiam salutis dispendio cum ethnicis & publicanis subeundo, incertis eiusmodi Decretis adhæreamus, & per mille potius tormenta amittamus vitam, quàm Decretorum eiusmodi fidem?

Hæretica ergo sententia est & prorsus Aneuangelica, quæ pertendit posse Ecclesiam cum Capite suo errare. Imò non DEO tantùm & verbo ipsius, sed rationi ipsi manifestò repugnat. Quod si vos Confessionistæ fallibilem habetis Ecclesiam, an hoc gloriæ vobis ducitis? An hac ratione homines ad eandem allectatis? An non illud omnium sapientium ore exprimitis: A fallibili Lutheranorum Ecclesia libera nos Domine. Expendite hæc, oro, expendite, sed quieti, sed non præoccupati.

V. Argumentum non nisi Topicum, & ad hominem, ex verbis ipsis Lutheri.

Ridiculum videri possit non nemini, quod hic proponam, & est fortasse ridiculum; nec tamen inane ad hominem, à minori ductum, aut minimo potius ad maius. Ita ratiocinor quartò.

Cur nos Catholici infallibilitatem, quoad doctrinas dogmaticas, non tribuamus Capiti Ecclesiæ, cùm vos attribuatis Pedi? imò nec Pedi. Cur etiam asserere id

porro & solum necessarium est, ut hæ quatuor notæ, veluti quadruplex norma à studioso salutis suæ, ceu sapiente architecto, iis, quæ hodie feruntur, diuersis Ecclesiis, Catholicæ, Lutheranæ, Caluinianæ &c. studiosè & architectonicè applicer, id est, probè peruideat, quænam ex dictis Ecclesiis Normæ huic, vel potius Normis hisce congruat, cui item Ecclesiæ congruant istæ Normæ.

Si normæ huic Lutherana Ecclesia congruat, id est, si ipsa inueniatur *vna* & concors in dogmatibus suis; insuper & *Sancta*, maximè quoad doctrinas suas. Si reperiatur præterea esse *Catholica*, & toto orbe diffusa, denique & *Apostolica*, habens successionem tum Pastorum suorum legitimè vocatorum, & vocationem hanc suam probare inde usque valentium; tum etiam doctrinarum inde usque ab Apostolicis temporibus in Ecclesia vigentium; si, inquam, Lutherana Ecclesia, siue, ut hodie vocari mauult, Confessio Augustana, quatuor has notas inueniatur habere, & sic normæ huic congruere, (ex hypothesi loquor) iam salua sunt omnia, omnia in expedito. iam finis controuersiis omnibus particularibus feliciter est impositus. Sic enim deinceps licebit ratiocinari.

Datur Ecclesia aliqua Christi in terris, eáque una, non plures. Est articulus fidei in Symbolo Apostolorum inclusus, ordine Nonus.

Hæc autem Ecclesia Christi est infallibilis in dogmatibus suis; quia aliter ipsi nullus securè salutem suam crederet, & Decretis ipsius tranquillo animo acquiesceret, uti ostensum est supra pluribus.

Est autem non alia, si Notæ dictæ ipsi conueniant, quàm Lutherana (iterum ex hypothesi loquor) Iam non est itaque caussa ulla, cur de Lutheranis dogmatibus omnibus dubitem amplius, aut in particulari multa super illis disquiram, disputem, aut disputari audiam.

1. Verè igitur sola fides iustificabit. (iterum sub hypothesi loquimur,)
2. Verè Sacrificium missæ abominatio erit apud Deum.
3. Verè Romanus Papa ipsissimus erit Antichristus.
4. Verè Purgatorium nullum erit, nec Sancti erunt inuocandi.
5. Verè præcepta Decalogi seruari non poterunt.
6. Verè Communio sub utraque specie erit fideli populo necessaria, & non sub una tantùm.
7. Verè opera bona mercedis æternæ erunt expertia &c.

Si enim Lutherana Ecclesia vera Ecclesia est (est autem, si prædictæ notæ omnes ipsi conueniant) vera autem Ecclesia in dogmatibus suis infallibilis est; hæc autem, quæ diximus, dogmata ipsius indubitata sunt; hæc ipsa dogmata etiam indubitatè vera erunt; & securè quoad hæc omnia, & alia eiusmodi dogmata Lutheranæ Ecclesiæ credetur, cùm ex data hypothesi infallibilis quoad dogmata sua sit ea Ecclesia, quæ vera Ecclesia est. Ecce compendium omnium controuersiarum,

ſimilemque finem. Ecce ut hæc tria ſola diſquiſitu neceſſaria ſint, quæ ſimul tam ſunt facilia, ut etiam idiotæ capere valeant. idque omnino neceſſarium eſt, cùm idiotarum & ſimplicium, (quos ſcriptura paruulos appellare ſolet) plures ſemper ſint, quàm ſapientium & litteratorum. Et hæc eſto prima hypotheſis. Sequitur altera, quæ talis eſt.

Si verò per diſcurſum rationabilem non Lutherana, non Caluiniana, non alia ulla Religio, ſed ſola Catholica Romana, Normæ huic, quatuor ſcilicet hiſce notis inueniatur congruere. Si nimirum ſola Catholica eſt *VNA* & concors in dogmatibus ſuis, nec in ullas ſectas diuiſa. Si ſola etiam eſt SANCTA, ſcilicet Radix ſancta, quæ ſanctos homines, ceu fructus ſemper protulerit, & etiamnum proferat, & doctrinas habeat ſanctas, unde ſancti eiuſmodi oriantur. Si ſola etiam eſt CATHOLICA & vniuerſalis, id eſt, toto orbe diffuſa (uti profectò tertia hæc nota, uni ſoli Romanæ, & congruere non iam creditur, ſed palpatur) ſi denique & in ſucceſſionibus Paſtorum ſuorum, & in doctrinis ſuis omnibus APOSTOLICA eſt, id eſt, tam ſucceſſiones ſuas ad ipſos Apoſtolos, quàm doctrinas ad Apoſtolica tempora referre poteſt (uti omnino poteſt, nec aliter ſibi credi poſtulat, nóſque ſeorſim de ſingulis probare paratiſſimi ſumus.) In ſumma, ſi Catholica noſtra ob has notas ſuas eſt vera illa Eccleſia, quam in terris Chriſtus unicam habet; vera autem illa Eccleſia infallibilis eſt, ut probauimus eſſe; talis etiam Catholica Eccleſia erit, ſcilicet infallibilis in omnibus dogmatibus ſuis, nullo excepto.

1. Verè igitur non ſola fides iuſtificat, ſed illa ſolùm fides, quæ per charitatem operatur, & adiuncta alia bona opera habet, ad quæ charitas urget.
2. Verè Miſſa eſt ſacrificium nouæ legis incruentum, & non abominatio coram DEO.
3. Verè Romanus Pontifex non Antichriſtus eſt, ſed Vicarius Chriſti, & viſibile Caput Eccleſiæ in terris.
4. Verè Purgatorium eſt, & Sancti ſine piaculo ullo, piè rectéque inuocantur. atque ita de ceteris.

Ecce iam reperimus hac methodo, quod tam ſolicitè quærebamus, omnium ſcilicet particularium controuerſiarum finem, pauculis his, tribus ſcilicet quæſtiunculis, concluſum.

An ſit Eccleſia, eáque una?
An ſit infallibilis in dogmatibus ſuis?
Quæ nam ex omnibus aſſertis Eccleſiis ſit vera, id eſt, Notis ſuis & ſignis veræ Eccleſiæ conſpicua.

Sic enim vides cadere continuò particulares controuerſias omnes, & animum plenè quietum in fide ſua reddi, illudque reſtare ſolum, ut Catholicus v. g ſtudeat rationes illas intelligere, ſi tantum intelligentiæ habet, ob quas credit vera Catho-

lica

lica Ecclesia fidem v.g. solam non iustificare; sacrificium Missæ esse verum sacrificium &c. ad hoc, ut possit rationem reddere de fide sua omni poscenti rationem de ea, iuxta S. Petrum. 1. Petr. 3. 15.

Ecce, Tremelli, quantorum nobis bonorum auctor fias, dum id minimè intendis. Illuminas, dum caliginem paras offundere. Nociturus ex sensu tuo, prodes contra sensum tuum. Hic lusus diuinæ sapientiæ, & prouidentiæ est, Prov. 8. quas simul omnes adoremus.

Allocutio extrema ad omnes Confessionistas.

Atque hæc, rogo iterum, benignis oculis animisque accipite, quot quot estis columbæ seductæ Ephraim. quod utinam tandem credatis? Ex hoc enim salus. Ut credatis autem, fortè hoc etiam scriptum breuiculum, vestro bono, & si vultis, æterno, Tremellianæ Reuocatoriæ occasione confectum à me iuuabit, sed non sine Numine clementissimè iuuante, & plantationi ac rigationi nostræ incrementura dante. Videtis, opinor, palparisque, quàm miserabiliter, quàm eneruiter etiam à doctissimis inter vos Catholica doctrina oppugnetur, non per argumenta, arma ordinaria, quod licet & decorum est, sed per arma vetita, calumnias, pseudologias, alogias undique ex scriptis vestrorum emicantes. Videtis & illud, nisi obstinatis animum non videre, (quod non credam) quàm è contrario solidè, non per machinamenta, sed argumenta, Catholici nos dogmata nostra stabiliamus, aspirante illo, qui promisit veris fidelibus suis, maximè autem doctoribus aliorum, quod Luc. 21. v. 15. legimus: *Ego dabo vobis os & sapientiam, cui non poterunt contradicere & resistere omnes adversarii vestri.*

Quare quid nunc agendum vobis, quid de salute vestra statuendum sit, considerate. Una est fides & Ecclesia. Et Ecclesia illa infallibilis est, & errare non potest. Et illa alia non est, quàm Romano-Catholica; quod quidem per euidentes suas notas probat. Deliberate. Diu, inquies, deliberandum est, quod in re tanti momenti statuendum est semel. Non prohibemus, nec inficiamur. Diu deliberat, qui seposito affectu etiam per hebdomadem unam, aut diem unam deliberat. Qui verò vita totâ deliberat, & nihil unquam statuit, non deliberat, sed delirat. De tali posthac cœlum deliberabit, ut abeat in locum suum, de quo nemo deliberat.

Allocutio altera ad D. Io. Georgium Tremellium.

Tu verò olim nobis Charissime, olim & Reuerende, at non & Domine Tremelli, sed multò amœniori vocabulo, Pater. Si prodigum egisti tantillo tempore; si fugisti, nemine persequente; si substantiam tuam ad instar prodigi decoxisti, si siliquis pastus es, at non obsaturatus, uti & Prodigus, in altero quoque imitare Prodigum.

dignum. Redi. Unò tibi apud misericordissimum Patrem, eíque duplicem, verbo est opus: *Peccavi.* Exspectat uterque Pater, aut potius triplex, & tendit brachia. exspectat & mater, illa quoque gemina. Conspuisti quidem & illius, & hujus paternam, maternámque faciem (nec enim totâ revocatoriâ aliud egisti) felle atro siuóque, quæ morbi tui caussa est. Ignoscent nihilominus ambo agnoscenti. Morbi adscribent violentiæ, quæ mentem eripuit tantisper, atque ita enervit, ut accedentem ad ægrum matrem hostem putares; Patri ceterà sanctissimo, & tuo quoque calculo, cùm deferbuit paroxysmus, probissimo, inimici imponeres, imò Antichristi ipsius personam. Spectris exterritos es, mi Tremelli, ut evenire ægris solet. Non erant, quos morbus tibi dictavit esse, non sunt. Ecce quos conspuebas, qui Monstra tibi videbantur, Medici sunt: ægro medicinam offerunt, pœnitentiæ aloën. Scis modum adhibendi. Scis vires. adhibuisti ipse olim aliis & ad sanitatem reduxisti, quis dubitet? multos, eósque inter fortè & hæreticos, quorum morbus contagione ad te proserpsit. Usurpa nunc ipse medicamina, quibus alios juvisti, & noli esse nequam erga te, ut cum Scriptura loquar, Eccli. 14. qui tot aliis tam bonus fuisti. Resipisce, & quod addo ex intimo animo, vale & revalesce.

Omnia ad Majorem DEI Gloriam.

